

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
“КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО”**

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ І ПРАВА

Затверджено Вченою радою
факультету соціології і права
протокол № 7 від 27 лютого 2017 р.

Голова вченої ради _____ А.А. Мельниченко

М.П.

ПРОГРАМА
додаткового випробування для вступу
на освітньо-професійну програму підготовки магістра
за спеціальністю 081 «Право»

Програму рекомендовано кафедрами:

господарського та адміністративного права
протокол № 8 від 23 лютого 2017 р.

Завідувач кафедри _____ О.О. Кравчук

інформаційного права та права інтелектуальної
власності
протокол № 7 від 23 лютого 2017 р.

Завідувач кафедри _____ С.Ю. Петряєв

ВСТУП:

Метою програми Додаткового вступного випробування при вступі на навчання для здобуття ступеня магістра за спеціальністю 081 «Право» (далі – Додаткове вступне випробування) є викладення основних вимог щодо проведення Додаткового вступного випробування в Національному технічному університеті України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”, надання вступникам вичерпної інформації стосовно обсягу навчального матеріалу, що виноситься на Додаткове вступне випробування, критеріїв його оцінювання та процедури проведення.

Метою Додаткового вступного випробування є з’ясування рівня знань та вмінь, необхідних вступникам для опанування ними освітньо-професійної програми підготовки магістра за спеціальністю 081 «Право».

Завданнями Додаткового вступного випробування є: оцінювання теоретичної підготовки та виявлення базового рівня знань з основних дисциплін програми підготовки за спеціальністю 081 «Право» вступників, які вступають на базі диплома бакалавра (спеціаліста) з інших напрямів підготовки (спеціальностей), крім 6.030401 “Правознавство” (081 «Право»); виявлення рівня їх аналітичних здібностей, вміння узагальнювати теоретичну інформацію; оцінювання спроможності вступників до послідовного, логічного та аргументованого викладення навчального матеріалу та власних думок; визначення здатності застосовувати набуті знання в практичній діяльності.

Дана Програма складається зі Вступу, Основного викладу, в якому викладено повний перелік навчального матеріалу, що виноситься на Додаткове вступне випробування, рекомендованої літератури та Прикінцевих положень, в яких, зокрема, описано критерії оцінювання відповідей вступників та наведено приклад типового екзаменаційного завдання.

Додаткове вступне випробування включає в себе розділи з наступних дисциплін:

- 1) “Теорія держави і права”;
- 2) “Конституційне право”;
- 3) “Адміністративне право”;
- 4) “Кримінальне право”;
- 5) “Сімейне право”;
- 6) “Адміністративне процесуальне право”;
- 7) “Кримінальне процесуальне право”;
- 8) “Цивільне процесуальне право”;
- 9) “Господарське процесуальне право”;
- 10) “Судові та правоохоронні органи України”.

Додаткове вступне випробування проводиться в письмовій формі за екзаменаційними завданнями.

Кожне екзаменаційне завдання містить 100 тестових питань: по 10 питань з кожної дисципліни, що включена до цієї програми.

Загальна тривалість часу, відведеного вступникам для виконання екзаменаційного завдання, складає 100 хвилин.

Додаткове вступне випробування складають лише ті вступники на спеціальність 081 Право, які вступають на базі диплома бакалавра (спеціаліста) з інших напрямів підготовки (спеціальностей), крім 6.030401 “Правознавство” (081 «Право»).

ОСНОВНИЙ ВИКЛАД:

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ, ЩО ВІНОСИТЬСЯ НА ДОДАТКОВЕ ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

Дисципліна “Теорія держави і права”:

Поняття та предмет науки. Держава і право як об’єкт спеціального наукового пізнання. Загальна характеристика та склад правознавства як юридичної науки: предмет, функції, структура. Правова дійсність – предмет правознавства. Теоретико-пізнавальна, методологічна, ідеологічна, практично-прикладна та інші функції юридичної науки. Спеціальні прикладні юридичні науки.

Загальнотеоретичні юридичні науки. Міжнародно-правові юридичні науки. Місце юридичної науки в системі суспільних наук.

Передумови виникнення і розвиток загальнотеоретичної науки про державу і право. Теорія держави і права та енциклопедія права (поняття, об'єкт, предмет, функції, структура). Основні та загальні закономірності виникнення, розвитку та функціонування держави і права. Предмет теорії держави і права. Функції загальної теорії держави і права як науки. Зміст онтологічної (пізнавальної), евристичної (вихідної), прогностично-прикладної держави і права. Методологія державно-правових явищ. Теорія держави і права в системі наукового пізнання. Місце загальної теорії держави і права як навчального предмету. Загальна теорія держави і права як фундаментальна, базова, загальна, методологічна наука.

Наукові погляди щодо розуміння держави. Держава як політична, структурна і територіальна організація домінуючої частини населення. Загальне поняття та соціальне призначення держави. Основні ознаки держави. Територія. Населення. Організація публічної влади. Суверенітет. Загальнообов'язкові правила поведінки (правові норми). Податки. Апарат держави. Влада і норми поведінки в умовах первіснообщинного ладу. Характерні риси публічної влади та соціальних норм первісного суспільства. Відмінність держави і права від родової організації первісного суспільства.

Аналіз теорій виникнення держави, причини їх багатоманітності. Наукові ідеї про походження держав у творах видатних вчених. Договірна теорія. Теорія насильства. Патріархальна теорія. Психологічна теорія. Теологічна теорія. Соціально-економічна або класова теорія. Теорія еліт. Органічна теорія. Теорія «держави загального благоденства». Теорія конвергенції. Космічна теорія виникнення держави. Конструктивні та хибні аспекти різноманітних досліджень про походження держави.

Типологія держав. Поняття історичного (формаційного) типу держави. Основні причини зміни типів держав. Залежність типу держави від класової приналежності влади, під економіки, способу виробництва і виду суспільно-економічної формації. Преваги та недоліки формаційної типології держави. Цивілізаційний підхід до типології держави. Загальна характеристика рабовласницької, феодалної, буржуазної, соціалістичної, сучасної держав.

Поняття та сутність влади. Основні компоненти влади – суб'єкт, об'єкт, засоби і процес, що призводить до руху всі її елементи (механізм і засоби суб'єкта і об'єкта). Поняття соціальної (публічної) влади. Співвідношення політичної влади – публічної та державної влади. Ознаки (рис) державної влади – публічна влада, верховна влада, універсальна влада, суверенна влада, верховна влада. Аспекти сутності держави. Суверенітет держави і його співвідношення із суверенітетом народу і суверенітетом нації. Основні права нації.

Розвиток ідей про політичну систему суспільства у світовій класичній думці про державу і право. Сутність політичної системи суспільства та її основні риси. Елементи політичної системи суспільства. Політичні відносини. Політичні суб'єкти (інститути, організації). Політичні й правові норми. Політична свідомість і політична культура. Загальна характеристика та ознаки політичної влади. Співвідношення політичної та державної влади. Механізм політичної влади та опозиції.

Об'єднання громадян у політичній системі суспільства: поняття, види та засади їхньої діяльності. Поняття громадської організації та її види. Загальна характеристика політичних партій, види та функції політичних партій.

Загальне поняття трудового колективу, органу громадської самодіяльності, громадського руху та їхні функції у політичній системі суспільства.

Форми впливу органів держави на політичні партії, рухи, інші об'єднання громадян та трудові колективи. Взаємодії політичних партій, рухів, інших громадських об'єднань, трудових колективів з державою.

Розвиток категорії «форми держави» в політично-правовій думці. Поняття форми держави та її структурні елементи. Республіка та монархія як форми правління: їхня сутність та сучасні різновиди. Республіканська форма правління та її види. Загальна характеристика президентської, парламентської та змішаної республіки. Основні ознаки монархії як форми правління. Необмежені монархії (абсолютні, деспотичні). Обмежені (конституційні) монархії (дуалістичні, парламентські). Особливості та різновиди республіканської форми правління в сучасному світі.

Унітарна держава та її характерні риси. Унітарні держави з автономними утвореннями. Федеративний державний устрій, його види та ознаки. Форми міждержавних утворень (імперія,

конфедерація, співдружність, співтовариство, регіональні, економічні, політичні, військові та інші союзи) їхня відмінність від унітарної та федеративної держави.

Поняття державно-правового (політичного) режиму та його види. Характеристика демократичного та антидемократичного режимів, їхні характерні риси. Особливості авторитарного, тоталітарного, фашистського, расистського, військово-диктаторського режиму.

Поняття функцій держави. Властивості характеру здійснення функцій держави, форми здійснення функцій держави. Зміст функцій держави. Правові форми функцій охорони правопорядку, законності, прав і свобод громадян. Методи здійснення функцій держави (переконання, заохочення, примус). Види функцій держави: внутрішні, зовнішні, постійні, тимчасові, економічні, політичні, гуманітарні.

Державні організації, державні установи, підприємства у механізмі держави. Основні ознаки механізму держави. Основні напрямки удосконалення державного механізму в Україні.

Апарат держави. Принцип організації і діяльності апарату сучасної демократичної держави. Органи держави, їх ознаки та характеристика. Поняття посадової особи. Владні повноваження, їх основні риси, види та гарантії. Компетенція як сукупність владних повноважень.

Система державних органів України. Глава держави. Органи законодавчої, виконавчої та судової влади. Контрольно-наглядові органи. Механізм держави та місцеве самоврядування.

Система «стримувань і противаг» органів законодавчої, виконавчої та судової влади. Суб'єкти системи «стримувань та противаг» за Конституцією України. Правління в адміністративного-територіальних одиницях. Поняття місцевого самоврядування. Риси місцевого самоврядування в Україні. Організаційні форми місцевого самоврядування. Професійна і державна служба.

Історія держави про соціальну державу. Моделі сучасної соціальної держави – «позитивна держава», власне соціальна держава і «держава добробуту». Поняття і ознаки соціальної держави. Особа і держава. Індивідуалістичний, особистий, гуманістичний (природно-правовий підхід) до розуміння особи. Державний, юри дико-позитивістський підхід до розуміння держави.

Поняття і ознаки демократії. Функції і принципи демократії. Форми і інститути демократії. Референдуми. Демократія і самоврядування. Ознаки, що відрізняють самоврядування від демократії. Демократія як загальнолюдська цінність. Демократія і права соціальних меншин. Право етнічних (національних) меншин.

Історія ідеї прав людини. Теорія трьох поколінь прав людини. Ознаки основних прав людини. Зміст і обсяг основних прав людини. Міжнародні стандарти в галузі прав людини. Система основних прав і свобод людини і громадянина. Негативні та позитивні права індивіда. Особисті (громадянські) права – політичні, економічні, соціальні, культурні, економічні. Система обов'язків людини і громадянина. Система прав дитини. Система гарантій прав, свобод і обов'язків людини і громадянина в демократичній державі. Соціально-правовий механізм забезпечення (реалізація, охорона та захист) прав людини. Організаційна структура європейської системи захисту прав людини.

Зміст та виконання пролетарської (соціалістичної теорії). Теорія «плюралістичної демократії» – ознаки, зміст, механізм політичної влади. Роль держави при «імперіалістичній демократії». Теорія елітарної демократії – походження, сутність, основні концепції елітарного плюралізму (елітарної демократії).

Передумови виникнення права. Ознаки, що відрізняють норми права від норм поведінки у первісному суспільстві. Основні юридичні джерела формування права у різних народів світу. Поняття і ознаки права. Принципи права. Функції права. Співвідношення права і закону. Соціальна цінність права. Структура і форми права. Співвідношення національного і міжнародного права. Загальні (універсальні та загальноновизнані) принципи міжнародного права, право міжнародних організацій, міждержавні угоди.

Загальні проблеми сучасного праворозуміння. Позитивізм, нормативізм та інституціонізм. Соціологічна та психологічна концепція права. Теорія природного права. Інтегративний підхід до праворозуміння.

Життя, особливості та природа категорії «правова система». Теоретичні проблеми типології правових систем. Джерела права як сутнісна характеристика типу правових систем. Порівняльно-правові дослідження та їх вплив на розвиток і вдосконалення національної правової системи. Правові системи в умовах демократичного розвитку. Напрями гармонізації, фактори функціонування та

вдосконалення правових систем. Підвищення ефективності законодавства як одна з передумов удосконалення правової системи України.

Поняття системи права і правової системи. Структурні елементи системи права: правова норма, інститут права, галузь права. Предмет і метод правового регулювання як підстава поділу права на інститути і галузі. Система права і система законодавства: співвідношення і взаємозв'язок. Загальна характеристика галузей права: конституційного, адміністративного, цивільного, господарського, земельного, фінансового, екологічного, житлового, сімейного, сільськогосподарського, кримінального процесуального, цивільного процесуального, господарського процесуального, адміністративного процесуального, кримінально-виконавчого, права соціального забезпечення. Конституція України про міжнародне право та його пріоритет над національним правом (законодавство). Матеріальне та процесуальне право. Публічне та приватне право: загальне поняття та види. Систематизація нормативно-правових актів. Кодифікація. Консолідація та інкорпорація нормативно-правових актів. Характерні риси кодифікації.

Поняття, види та основні ознаки соціальних норм. Соціальні норми як загальні правила поведінки людей у суспільстві що зумовлені об'єктивними закономірностями і забезпечені різноманітними засобами соціального впливу. Класифікація соціальних норм. Норми моралі. Звичай і традиції. Політичні норми. Норми громадських об'єднань (корпоративні норми). Технічні та естетичні норми. Релігійні норми. Норми права. Поняття та ознаки норм права. Місце норм права в системі суспільних норм. Спільність та відмінність норм права від інших соціальних норм. Ознаки, що відрізняють норми права від норм моралі. Структура норм права. Гіпотеза, диспозиція, санкція. Співвідношення норм права за предметом правового регулювання. Норми конституційного, цивільного, адміністративного, земельного, фінансового та інших галузей права. Норми права в залежності від методу правового регулювання. Імперативні, диспозитивні, рекомендаційні, заохочувальні.

Соціальне призначення правотворчості. Етапи правоутворення. Підготовка нормативно-правового акту. Стадії правотворчого процесу. Законодавча ініціатива. Прийняття рішення про підготовку нормативно-правового акту та підготовку його тексту. Обговорення тексту проекту нормативно-правового акту. Доопрацювання проекту. Внесення проекту в правотворчий орган. Обговорення проекту в правотворчому органі. Голосування проекту. Підписання законопроекту. Опублікування і оприлюднення нормативно-правового акту.

Правовий звичай. Правовий прецедент. Нормативний договір. Нормативно-правовий акт. Інші форми права в Україні. Види нормативно-правових актів. Властивості нормативно-правових актів. Конституція держави – основа правової системи. Відмінність нормативно-правових актів у часі, просторі й за колом осіб. Чинність нормативно-правових актів.

Поняття та основні ознаки правових відносин. Правовідносини як вольові суспільні відносини створені на основі норм права. Індивідуальний характер правовідносин. Забезпеченість правовідносин захистом державного примусу. Основні види правовідносин. Передумови виникнення і функціонування правовідносин. Взаємозв'язок норми права і правовідносини.

Суб'єкти правовідносин. Правоздатність і дієздатність суб'єктів правовідносин. Правовідносини як форма існування й реалізації прав і обов'язків. Обставини, з настанням яких виникають, змінюються або припиняються правові відносини. Юридичні факти та їх класифікація. Юридичні дії та події.

Сутність, поняття, основні ознаки реалізації права. Основні форми безпосередньої реалізації права. Використання норм права. Засоби забезпечення належної реалізації права.

Застосування норм права як особлива форма його реалізації. Основні ознаки застосування права. Індивідуальний характер застосування права. Застосування права як вид діяльності державних органів. Процесуальна форма застосування права. Прийняття індивідуального правового акту як кінцевий етап правозастосування. Механізм та основні стадії процесу застосування норм права. Загальні вимоги правильного застосування правових норм. Застосування правових норм за аналогією в разі прогалин у законодавстві. Аналогія закону і аналогія права. Юридичні колізії і способи їх вирішення.

Поняття і необхідність тлумачення права. Сутність тлумачення – з'ясування, тлумачення, роз'яснення. Засоби тлумачення норм права, поняття та основні риси. Граматичне (філологічне, семантичне, лінгвістичне) тлумачення правових норм, логічне, історичне та наукове тлумачення

правових норм. Види тлумачення права за суб'єктами. Офіційне і неофіційне тлумачення та його види. Автентичне, делеговане (легальне) та доктринальне, професійне тлумачення норм права. За обсягом: буквальне, поширювальне та обмежувальне тлумачення. За сферою дії: нормативне, казуальне (індивідуальне). Акти тлумачення права, їх види та юридична природа.

Поняття і основні ознаки правомірної поведінки. Види правомірної поведінки. Маргінальна та конформістська поведінка, умови та причини їх усунення у сучасному суспільстві. Загальна характеристика та ознаки правопорушення. Протиправність, суспільна небезпека, шкода, вина (умисел, необережність). Елементи правопорушення. Суб'єкти, об'єкт, суб'єктивна сторона, об'єктивна сторона правопорушення. Види правопорушень: злочини, проступки, їх види.

Поняття, ознаки, принципи і види юридичної відповідальності. Конституційна, цивільна, дисциплінарна, адміністративна, кримінальна, матеріальна відповідальності. Обставини, що виключають юридичну відповідальність. Підстави звільнення від юридичної відповідальності. Необхідна оборона і крайня необхідність. Презумпція невинуватості як гарантія прав людини і громадянина. Юридична відповідальність і державний примус.

Поняття законності. Сутність, основні ознаки та значимість законності. Загальність і обов'язковість додержання і виконання закону. Законність як метод цивілізованого державного управління. Принципи та вимоги законності. Гарантії законності, їх поняття і види. Суспільні та юридичні гарантії законності. Контроль і нагляд за дотриманням законів спеціальними органами. Своєчасний та справедливий розгляд скарг громадян щодо порушення прав людини. Конституційні гарантії законності. Суспільний та правовий порядок. Сутність правопорядку, його характерні риси. Структура, функції та принципи правопорядку. Взаємозв'язок правопорядку і законності. Законність, правопорядок і дисципліна.

Поняття та основні риси правової свідомості. Структура правової свідомості, її елементи: правова ідеологія, правова психологія, правова поведінка. Вплив правосвідомості на законотворчу та правозастосовну діяльність. Види правової свідомості: теоретична, професійна, побутова. Професійна правосвідомість юриста. Поняття правової світоглядної ідеології. Правова культура: її сутність та основні риси, форми прояву в суспільстві. Правові погляди і принципи. Правова культура у законодавчій і правозастосовній діяльності.

Поняття, ознаки і функції правового виховання. Система і механізм правового виховання. Правова вихованість. Правове загальне навчання. Правова культура. Правовий нігілізм, причини його виникнення, форми, вплив на стан режиму законності, реалізацію та забезпечення прав і свобод громадян.

Характерні риси, особливості та природа категорії «правова система». Теоретичні проблеми типології та класифікації правових систем. Джерела права як сутнісна характеристика типу правових систем. Право і суспільство як об'єктивні фактори формування та функціонування правових систем. Порівняльно-правові дослідження та їх вплив на розвиток і вдосконалення національної правової системи. Система права та її структура. Нормативно-правовий акт (закон) у системі джерела права. Делегована правотворчість. Правотворчість суб'єктів федерації. Англо-американський тип правової системи. Правова система Великої Британії. Загальне правило Великої Британії. Право справедливості. Судовий прецедент у системі джерела права. Закон в англійській правовій системі. Співвідношення закону і прецеденту.

Природно-правові та державно-правові засади правової системи України. Правова система та законодавчий процес в Україні. Закономірності дії нормативно-правових актів та їх взаємозв'язок з правовою системою України.

Дисципліна “Конституційне право”:

Поняття і предмет галузі конституційного права. Місце і роль конституційного права в системі національного права України. Конституційно-правові норми та їх специфіка. Підстави класифікації конституційно-правових норм. Поняття і специфіка конституційно-правових відносин. Суб'єкти конституційно-правових відносин. Поняття і система джерел конституційного права України. Відповідальність в конституційному праві. Предмет і система науки конституційного права. Джерела науки конституційного права.

Поняття і предмет Конституції. Види конституцій. Основні положення теорії Конституції. Риси та юридичні властивості Конституції. Охорона Конституції. Історія конституційного розвитку

України. Основні етапи новітньої конституційної реформи в Україні. Загальна характеристика Конституції України 1996 року.

Поняття системи конституційного права України. Поняття інституту конституційного права України. Основні інститути конституційного права України.

Поняття норм конституційного права України. Ознаки норм конституційного права України. Класифікація норм конституційного права України.

Поняття джерел конституційного права України. Класифікація джерел конституційного права України. Основні джерела конституційного права України.

Поняття Конституції України. Історія Конституції 1996 року. Структура і функції Конституції України 1996 року.

Поняття конституційно-правових відносин. Суб'єкти та об'єкти конституційно-правових відносин. Юридичні факти. Поняття, природа та риси конституційних прав, свобод та обов'язків людини і громадянина. Класифікація конституційних прав і свобод людини і громадянина. Економічні і культурні права і свободи. Особисті права і свободи. Політичні права і свободи, Конституційні гарантії захисту та практичного здійснення прав та свобод людини і громадянина. Конституційні обов'язки людини і громадянина.

Поняття конституційного ладу та його співвідношення з державним ладом. Закріплення загальних засад конституційного ладу в Конституції України. Засади конституційного ладу як загальний конституційно-правовий інститут. Гуманістичні і демократичні засади конституційного ладу України, Народний суверенітет і його співвідношення з національним і державним суверенітетом. Конституційне закріплення принципу народного суверенітету та форми здійснення народовладдя. Форма правління та форма державного устрою України згідно з Конституцією 1996 року. Україна – суверенна і незалежна держава. Україна – демократична, правова, соціальна держава. Конституція 1996 року про основні функції і обов'язки Української держави. Політичні, економічні і соціальні засади конституційного ладу України. Захист конституційного ладу України.

Громадянство України. Правове становище іноземців та осіб без громадянства. Правовий статус біженців. Основи правового статусу людини і громадянина як загальний конституційно-правовий інститут. Основні принципи правового статусу людини і громадянина та їх конституційне закріплення. Громадянство України: поняття та ознаки. Принципи громадянства України. Законодавче регулювання питань громадянства України. Визнання, набуття та припинення громадянства України. Повноваження органів, організацій і посадових осіб по вирішенню питань громадянства України. Виконання рішень, прийнятих у питаннях громадянства України. Поняття правового статусу іноземців та осіб без громадянства. Правове регулювання перебування іноземців та осіб без громадянства в Україні.

Поняття форм безпосередньої демократії в Україні. Вибори в Україні.

Референдуми в Україні. Поняття виборів та їх соціальна функція. Види виборів. Виборче право і виборча система. Особливість виборчої системи України, Конституційні принципи виборчого права України. Виборчий процес в Україні: поняття і стадії, законодавче регулювання стадій виборчого процесу. Поняття і соціальна функція референдуму. Види референдумів. Предмет референдуму. Призначення та проведення референдумів. Відповідальність за порушення виборчих прав громадян. Організація і проведення всеукраїнського референдуму. Правові наслідки всеукраїнського референдуму. Принцип вільних виборів та можливість його обмеження.

Поняття конституційно-правової відповідальності. Адміністративна відповідальність за порушення конституційного законодавства. Кримінально-правова відповідальність за порушення конституційного законодавства. Конституційно-правове регулювання питань організації і діяльності органів державної влади. Поняття і ознаки органу державної влади.

Конституційна система органів державної влади України. Принципи організації і діяльності державних органів України та їх закріплення в Конституції України.

Конституційно-правовий статус Верховної Ради України. Верховна Рада України – парламент України. Поняття та ознаки парламенту. Види парламентів. Чисельний склад та структура Верховної Ради України. Строки повноважень Верховної Ради України. Дострокове припинення – повноважень Верховної Ради України. Компетенція Верховної Ради України. Акти Верховної Ради України. Статус народного депутата України. Сесія Верховної Ради України. Розгляд питань на пленарних засіданнях Верховної Ради України. Комітети і комісії Верховної Ради: склад, порядок формування,

функції та повноваження. Посадові особи Верховної Ради України. Поняття та стадії законодавчого процесу. Особливості проходження конституційних законів. Прийняття законопроекту. Введення в дію законів та інших актів Верховної Ради України. Спеціальні парламентські процедури. Депутатські групи і фракції у Верховній Раді України. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини: функції та повноваження.

Основні риси інституту президента. Історія виникнення і становлення інституту президента в Україні. Порядок виборів Президента України. Функції і повноваження Президента України. Дострокове припинення повноважень Президента України. Місце і роль Президента України в механізмі державної влади. Порядок обрання Президента України. Компетенція Президента України. Конституція України про підстави і порядок дострокового припинення повноважень Президента України. Апарат Президента України. Акти Президента України. Конституційно-правові основи взаємовідносин Президента України з Верховною Радою України.

Поняття органів виконавчої влади в Україні. Кабінет Міністрів України. Прем'єр-міністр України. Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади в Україні. Місцеві органи виконавчої влади. Кабінет міністрів України, інші органи виконавчої влади Конституційний статус Кабінету Міністрів України. Склад і поряд формування Кабінету Міністрів України. Прем'єр-міністр України. Компетенція Кабінету Міністрів України. Акти Кабінету Міністрів України. Припинення повноважень Кабінету Міністрів України. Система органів виконавчої влади. Центральні органи виконавчої влади. Місцеві органи виконавчої влади: система, порядок формування, повноваження.

Конституційний Суд України. Судова влада. Конституційні принципи правосуддя. Система судових органів України. Порядок формування Конституційного Суду України. Функції і повноваження Конституційного Суду України. Конституційні засади судової влади. Конституційна юрисдикція. Місце Конституційного Суду України в механізмі державної влади. Процедура розгляду справ Конституційним Судом. Конституційні основи організації і діяльності прокуратури.

Поняття територіального устрою України. Адміністративно-територіальний устрій України. Автономна Республіка Крим. Поняття і конституційні засади територіального устрою України. Територіальна автономія. Конституційно-правовий статус Автономної Республіки Крим. Система адміністративно-територіального устрою України. Адміністративно-територіальна, національно-територіальна і національно-державна автономія.

Поняття місцевого самоврядування. Система місцевого самоврядування. Функції місцевого самоврядування. Органи місцевого самоврядування. Гарантії місцевого самоврядування. Поняття та ознаки місцевого самоврядування. Історія становлення місцевого самоврядування в Україні. Територіальна, матеріальна і фінансова основи місцевого самоврядування. Сфера компетенції місцевого самоврядування. Акти місцевого самоврядування. Поняття та елементи системи місцевого самоврядування. Форми безпосереднього здійснення муніципальної влади територіальною громадою. Органи і посадові особи місцевого самоврядування. Місце рад як представницьких органів муніципальної влади в системі місцевого самоврядування. Особливості статусу районних та обласних рад як органів місцевого самоврядування, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст.

Дисципліна “Адміністративне право”:

Адміністративне право як галузь права, навчальна дисципліна та наука. Предмет і метод адміністративного права. Адміністративна нормотворчість та адміністративна розпорядливість. Джерела адміністративного права. Роль адміністративного права в становленні незалежної Української держави і розвитку ринкових відносин. Основні напрямки розвитку адміністративного права на сучасному етапі.

Співвідношення державного управління з державною виконавчою владою. Мета, завдання та функції державного управління. Система основних принципів державного управління та їх реалізація в сучасних умовах. Основні напрямки розвитку державного управління на перехідному етапі.

Поняття механізму адміністративно-правового регулювання та його складові частини (елементи). Відмежування механізму адміністративно-правового регулювання від суспільних понять і категорій. Поняття, структура та види адміністративно-правових норм. Способи реалізації адміністративно-правових норм. Адміністративно-правові відносини, їх особливості та структура. Особливості адміністративно-правових відносин, що виникають за участю правоохоронних органів.

Поняття та види суб'єктів адміністративного права. Органи виконавчої влади як суб'єкти адміністративного права. Система і структура органів виконавчої влади. Кабінет Міністрів – центральний орган виконавчої влади загальної компетенції. Центральні органи виконавчої влади. Місцеві органи виконавчої влади. Розмежування компетенції органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування.

Поняття державної служби і державних службовців. Адміністративно-правове регулювання державної служби. Класифікація державних службовців. Проходження служби в державних органах. Відставка державних службовців. Відповідальність державних службовців. Соціальний захист державних службовців.

Адміністративно-правовий статус громадян України: адміністративна дієздатність, адміністративна правоздатність, права та свободи, гарантії прав та свобод, юридична відповідальність та адміністративна деліктоздатність. Адміністративно-правовий статус іноземців. Біженці. Особи без громадянства. Порядок набуття статусу біженців.

Об'єднання громадян, їх поняття та види. Принципи об'єднання громадян. Адміністративно-правовий статус громадських об'єднань. Порядок державної реєстрації політичних партій та громадських організацій. Відповідальність за порушення законодавства про об'єднання громадян.

Поняття і види форм державного управління. Акти органів державного управління. Ознаки та класифікація нормативних управлінських актів. Поняття та види методів державного управління. Адміністративний примус (поняття і порядок застосування). Адміністративно-попереджувальні заходи. Адміністративні стягнення.

Поняття і система способів забезпечення законності в діяльності органів виконавчої влади. Контроль та його види. Адміністративний нагляд. Звернення громадян як спосіб забезпечення законності і дисципліни у державному управлінні.

Поняття та юридичний склад адміністративного правопорушення. Адміністративна відповідальність та адміністративні стягнення. Особливості адміністративної відповідальності спеціальних суб'єктів. Характеристика чинного законодавства про адміністративні правопорушення. Адміністративні правопорушення в сфері підприємницької діяльності. Адміністративні правопорушення, що посягають на громадський порядок. Адміністративні правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління.

Поняття та зміст адміністративного процесу. Принципи адміністративного процесу. Структура адміністративного процесу. Проведення в справах про адміністративні правопорушення. Проведення в справах про поновлення прав суб'єктів адміністративно-правових відносин. Дисциплінарне провадження. Проведення щодо звернень громадян.

Завдання адміністративного судочинства. Призначення Кодексу адміністративного судочинства України. Справа адміністративної юрисдикції (адміністративна справа). Адміністративний суд. Адміністративне судочинство. Адміністративний судовий процес. Адміністративний позов. Постанова - письмове рішення суду будь-якої інстанції в адміністративній справі, у якому вирішуються вимоги адміністративного позову. Принципи адміністративного судочинства: 1) верховенство права; 2) законність; 3) рівність усіх учасників адміністративного процесу перед законом і судом; 4) змагальність сторін, диспозитивність та офіційне з'ясування всіх обставин у справі; 5) гласність і відкритість адміністративного процесу; 6) забезпечення апеляційного та касаційного оскарження рішень адміністративного суду; 7) обов'язковість судових рішень. Компетенція адміністративних судів України.

Компетенція адміністративних судів щодо вирішення адміністративних справ. Предметна підсудність адміністративних справ. Місцеві загальні суди як адміністративні суди, та підсудність їм адміністративних справ. Підсудність адміністративних справ, у яких однією зі сторін є орган чи посадова особа місцевого самоврядування. Підсудність адміністративних справ з приводу рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень у справах про притягнення до адміністративної відповідальності. Окружні адміністративні суди та підсудність їм адміністративних справ. Касаційний адміністративний суд. Територіальна підсудність адміністративних справ. Інстанційна підсудність адміністративних справ. Підсудність кількох пов'язаних між собою вимог. Передача адміністративної справи з одного адміністративного суду до іншого.

Поняття адміністративної процедури. Принципи адміністративно-процедурного провадження (законності, рівності учасників провадження, вільного доступу до інформації, права на захист інтересів, права на оскарження рішення компетентного органу або посадової особи). Різновиди адміністративних процедур. Втручальні провадження. Поняття управлінської послуги. Порядок надання адміністративних послуг.

Характеристика управління економікою України в сучасний період. Органи управління в сфері економіки. Система центральних і місцевих органів у сфері економіки, їх завдання і функції. Державний контроль і нагляд у сфері економіки. Основні напрямки вдосконалення управління економікою.

Організаційно-правові засади управління промисловістю. Система органів управління промисловістю. Організаційно-правові засади управління агропромисловим комплексом. Система органів управління сільським господарством, їх компетенція. Державний контроль в агропромисловому комплексі. Адміністративна відповідальність за правопорушення в промисловості та сільському господарстві.

Організаційно-правові засади управління фінансовою і банківською системою. Система органів управління фінансовою і банківською системою. Управління системою оподаткування. Управління у галузі кредитування і страхування. Управління грошовим обігом і системою валютного регулювання. Фінансовий контроль. Адміністративна відповідальність за порушення в галузі фінансів.

Зміст, принципи й правові основи підприємства. Адміністративно-правовий статус підприємств. Порядок державної реєстрації підприємств та ліцензування їх діяльності. Організаційно-правові форми підприємницької діяльності. Правові основи створення підприємств та отримання дозволу на заняття підприємницькою діяльністю. Правовий статус суб'єктів підприємницької діяльності. Адміністративна відповідальність за порушення в галузі підприємницької діяльності.

Організаційно-правові основи управління митною справою. Органи управління митною справою. Компетенція регіональної митниці. Поняття митниці, її права та обов'язки. Правове положення митного поста. Спеціальні митні установи та організації. Митна вартість. Митний контроль, його особливості. Порядок переміщення через митний кордон України товарів та інших предметів.

Організаційно-правові засади управління комунікаціями. Зміст управління транспортом, шляховим господарством та зв'язком. Система органів управління транспортом. Управління водним транспортом. Управління залізничним транспортом. Органи управління шляховим господарством. Органи управління зв'язком. Адміністративна відповідальність за порушення на транспорті та в галузі зв'язку.

Нормативно-правова база управління в сфері культури. Пріоритетні напрями розвитку культури. Основні принципи культурної політики. Галузі управління в сфері культури. Культурні цінності. Фізична культура. Туризм. Туристичний продукт. Заклади, підприємства та організації культури. Неприбуткові організації у сфері культури. Компетенція Кабінету Міністрів України у сфері культури. Основи державного регулювання у галузі культури і спорту.

Адміністративно-правове регулювання управління освітою. Органи управління освітою. Компетенція Кабінету Міністрів України у сфері управління освітою і наукою. Міністерство освіти і науки. Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, яким підпорядковані заклади освіти. Міністерство освіти Автономної Республіки Крим. Компетенція місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у сфері освіти і науки. Наукові установи. Академії, засновані на державній власності. Академія правових наук України.

Адміністративно-правове регулювання управління в галузі охорони здоров'я. Право на охорону здоров'я за Конституцією України. Гарантії права на охорону здоров'я. Принципи охорони здоров'я. Створення розгалуженої мережі закладів і громадських заходів щодо охорони та зміцнення здоров'я. Подання всім громадянам гарантованого рівня медико-санітарної допомоги у обсязі, що встановлюється Кабінетом Міністрів України. Здійснення державного і можливості громадського контролю та нагляду в галузі охорони здоров'я. Організації державної системи збирання, обробки і аналізу соціальної, екологічної та спеціальної медичної статистичної інформації. Встановлення відповідальності за порушення прав і законних інтересів громадян у галузі охорони здоров'я.

Організація управління в сфері юстиції. Система і повноваження органів управління в сфері юстиції. Організація управління в сфері внутрішніх справ. Система і повноваження органів управління в сфері внутрішніх справ. Служба поліції та управління нею. Проходження служби в органах внутрішніх справ. Форми і методи діяльності поліції.

Зміст, особливості та правові основи управління в галузі оборони. Система органів управління обороною країни. Система органів управління національною безпекою України. Зміст, особливості, правові основи та система органів управління в галузі охорони державного кордону. Альтернативна військова служба.

Поняття, зміст, особливості та правові основи управління закордонними справами. Система та правове положення органів управління закордонними справами. Особливості правового положення дипломатичних представництв та консульств України за кордоном. Порядок проходження служби в МЗС України.

Дисципліна “Кримінальне право”:

Соціально-правове значення кримінального права. Етимологія назви «кримінальне право» (criminal law), «карне право» (penal law, Strafrecht, prawo karne), «уголовне право» (уголовное право). Напрацювання вітчизняних і іноземних науковців щодо визначення поняття кримінального права. Кримінальне право як галузь права, юридична наука і навчальна дисципліна.

Поняття кримінального права як галузі права. Проблема визначення предмета кримінального права як галузі права. Суб'єкти, зміст, види і структура суспільних відносин, які є предметом кримінального права. Розмежування кримінально-правових відносин і кримінально-процесуальних та кримінально-виконавчих правовідносин. Механізм кримінально-правового регулювання. Метод кримінального права. Функції та завдання кримінального права. Кримінальне право України в системі національного права (зв'язки з конституційним, цивільним, господарським, екологічним, адміністративним, міжнародним, кримінальним процесуальним, кримінально-виконавчим правом).

Система кримінального права України. Структура Загальної і Особливої частин кримінального права. Системний зв'язок положень Загальної та Особливої частин кримінального права України.

Поняття принципу кримінального права. Система принципів кримінального права. Співвідношення загально-правових, міжгалузевих та галузевих принципів кримінального права. Зміст і зв'язки окремих принципів кримінального права (законність, особиста відповідальність, кримінальна відповідальність лише за наявності вини особи, рівність громадян перед законом (проблема фактичної і юридичної рівності), справедливість, індивідуалізація кримінальної відповідальності, гуманізм, економія кримінально-правової репресії тощо).

Поняття науки кримінального права, її предмет. Система методів кримінально-правової науки: діалектичний (філософський), догматичний (формально-логічний, юридичний), соціологічний, історично-правовий, статистичний, компаративний (метод порівняльного правознавства), системного аналізу та ін. Завдання науки кримінального права. Місце кримінально-правової науки серед інших наук (кримінальне процесуальне право, криминологія, криміналістика, судова психіатрія, юридична психологія, статистика). Система науки кримінального права. Основні наукові школи кримінального права (класична, антропологічна та соціологічна). Історія кримінально-правової науки України. Видатні криміналісти України і світу.

Джерело і пам'ятка кримінального права. Належність Конституції України, рішень Конституційного Суду України, міжнародних договорів, окремих нормативно-правових актів, постанов Пленуму Верховного Суду України та окремих рішень Верховного суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ до джерел кримінального права України.

Поняття і значення закону про кримінальну відповідальність. «Закон про кримінальну відповідальність» чи «кримінальний закон». Історія кримінального законодавства України. Характеристика Кримінальних кодексів 1922, 1927 та 1960 року. Структура чинного КК України. Загальні правила внесення змін та доповнень до КК України. Порівняльна характеристика структури

КК України 2001 р. та КК України 1960 р. Кримінальний закон, кримінально-правова норма та стаття КК України.

Тлумачення закону про кримінальну відповідальність: мета і завдання. Види тлумачення закону про кримінальну відповідальність залежно від суб'єкта, способу та обсягу тлумачення.

Чинність кримінального закону України у просторі. Визначення місця вчинення злочину. Територіальний, національний, універсальний та реальний принципи чинності закону України про кримінальну відповідальність. Обмеження юрисдикції України щодо злочинів, вчинених на її території. Правові наслідки засудження особи за межами України. Видача особи, яка обвинувачується у вчиненні злочину, та особи, яка засуджена за вчинення злочину. Ратифіковані Україною міжнародні договори, які містять кримінально-правові положення.

Чинність кримінального закону в часі. Набрання і припинення чинності кримінальним законом. Визначення часу вчинення злочину і закону, який підлягає застосуванню. Зворотна сила кримінального закону (ультраактивність і ретроактивність кримінального закону). Підстави визначення більш м'якого кримінального закону.

Кримінальна відповідальність і юридична відповідальність. Напрацювання науковців щодо визначення поняття кримінальної відповідальності. Зміст кримінальної відповідальності (перспективна і ретроспективна кримінальна відповідальність). Кримінальна відповідальність і кримінально-правові відносини. Момент притягнення і настання кримінальної відповідальності. Окремі форми реалізації кримінальної відповідальності, що передбачені в КК України (відбування покарання, звільнення від покарання чи його відбування).

Філософське обґрунтування кримінальної відповідальності. Основні філософські концепції щодо підстав кримінальної відповідальності (механістичного детермінізму або фаталізму, індетермінізму, діалектичного детермінізму). Особливість обґрунтування кримінальної відповідальності за необережні злочини. Фактична і юридична (матеріальна і процесуальна) підстави кримінальної відповідальності.

Злочин - центральна кримінально-правова категорія. Соціальна і юридична природа злочину. Соціально-економічна і суспільно-політична зумовленість злочинного діяння.

Формальний, матеріальний і формально-матеріальний тип визначення поняття злочину. Визначення злочину у різних країнах світу. Проблеми визначення поняття злочину в науці кримінального права. Ознаки злочину. Характер і ступінь суспільної небезпечності злочину. Об'єктивна і суб'єктивна складова суспільної небезпечності. Кримінальна протиправність як юридичне вираження суспільної небезпечності злочину. Криміналізація та декриміналізація діяння. Зміст винності як ознаки злочину. Поняття та кримінально-правове значення малозначності діяння.

Відмежування злочинів від інших правопорушень.

Класифікація злочинів. Види злочинів залежно від ступеня тяжкості згідно з КК України. Кримінально-правове значення класифікації злочинів залежно від ступеня тяжкості. Інші види злочинів згідно з чинним КК України.

Поняття складу злочину. Теоретичне і практичне значення складу злочину. Юридичний склад злочину, фактичний склад злочину та склад злочину як категорія науки кримінального права. Поняття злочину (законодавче і доктринальне) і поняття складу злочину. Вчинений злочин і склад (юридичний і фактичний) відповідного злочину. Кримінально-правова норма і юридичний склад злочину. Диспозиція статті Особливої частини КК України і юридичний склад відповідного злочину. Загальний склад злочину як наукова модель злочину і юридичний склад злочину.

Напрацювання вітчизняних науковців щодо визначення структури складу злочину. Поняття та співвідношення елементів та змістовних ознак складу злочину. Загальна характеристика елементів складу злочину. Обов'язкові та факультативні ознаки складу злочину. Проблеми встановлення елементів та змістовних ознак складу злочину.

Підстави (критерії) класифікації юридичних складів злочинів. Основні види складів злочинів та їх кримінально-правова характеристика.

Поняття кваліфікації злочинів: процес і результат. Місце кваліфікації злочинів у процесі застосування кримінально-правової норми. Загальний механізм кваліфікації злочинів. Основні форми закріплення кваліфікації злочинів у процесуальних документах (виклад фактичних обставин, формула кваліфікації злочину, юридичне формулювання обвинувачення, обґрунтування

кваліфікації).

Поняття об'єкта злочину. Напрацювання науковців щодо визначення поняття об'єкта злочину. Основні положення теорії об'єкта злочину як суспільних відносин. Основні положення теорії об'єкта злочину як правового блага (цінності). Інші розуміння об'єкта злочину. Кримінально-правове значення об'єкта злочину.

Види об'єктів злочинів. Критерії класифікації об'єктів злочинів. Класифікація об'єктів злочинів «по вертикалі». Поняття та кримінально-правове значення загального об'єкта злочинів. Загальний об'єкт злочину і об'єкт кримінально-правової охорони. Поняття та кримінально-правове значення родового об'єкта злочину. Поняття та кримінально-правове значення безпосереднього об'єкта злочину. Особливості відображення ознак об'єкта злочину в статтях Особливої частини КК України. Класифікація безпосередніх об'єктів злочинів «по горизонталі». Поняття та кримінально-правове значення основного і додаткового безпосередніх об'єктів злочинів. Поняття та кримінально-правове значення обов'язкового і факультативного додаткових безпосередніх об'єктів злочинів.

Факультативні ознаки, що характеризують об'єкт злочину. Поняття предмета злочину. Розмежування предмета злочину та об'єкта злочину. Предмет злочину і предмет охоронюваних законом суспільних відносин. Предмет злочину і предмет злочинного впливу. Предмет злочину і знаряддя та засоби вчинення злочину. Кримінально-правове значення предмета злочину. Поняття та кримінально-правове значення потерпілого від злочину. Потерпілий у кримінальному праві і у кримінальному процесі. Особливості відображення ознак предмета злочину і потерпілого у статтях Особливої частини КК України.

Поняття та кримінально-правове значення об'єктивної сторони злочину. Обов'язкові та факультативні ознаки об'єктивної сторони злочину.

Поняття діяння як обов'язкової ознаки об'єктивної сторони злочину. Діяння, дія, поведінка. Неусвідомлена поведінка особи та дії особи за відсутності її волі. Поняття та види дій у кримінальному праві України. Поняття бездіяльності у кримінальному праві України. Підстави кримінальної відповідальності за злочинну бездіяльність. Особливості діяння у триваючих, продовжуваних та складних (складених) злочинах.

Суспільно небезпечні наслідки злочину: поняття, види, кримінально-правове значення. Реальна шкода і створення загрози. Політична, організаційна і соціальна шкода. Наслідки у формальних і матеріальних складах злочинів.

Поняття причинного зв'язку між діянням та суспільно небезпечними наслідками в кримінальному праві. Основні філософські та кримінально-правові концепції причинного зв'язку (*conditio sine qua non*, необхідного спричинення, адекватної причинності та ін.). Кримінально-правове значення причинного зв'язку між діянням та суспільно небезпечними наслідками. Безпосередній, опосередкований причинний зв'язок та випадковість (збіг обставин). Причинний зв'язок при співучасті у злочині та за наявності особливих умов на боці потерпілого.

Поняття та кримінально-правове значення способу, часу, місця, обстановки, знарядь та засобів учинення злочину як факультативних ознак об'єктивної сторони злочину.

Особливості відображення ознак об'єктивної сторони складу злочину в статтях Особливої частини КК України.

Поняття суб'єкта злочину. «Суб'єкт злочину» і «особа, яка вчинила злочин», «особа винного», «особистість злочинця», «виконавець злочину» тощо. Види суб'єктів злочинів. Ознаки загального суб'єкта злочину.

Фізична особа як суб'єкт злочину. Проблема кримінальної відповідальності юридичних осіб у науці кримінального права.

Вік суб'єкта злочину в Україні та інших країнах. Підстави зниження віку кримінальної відповідальності за окремі види злочинів. Особливості визначення віку особи за відсутності необхідної документації.

Поняття та кримінально-правове значення осудності як ознаки суб'єкта злочину. Поняття неосудності згідно з КК України. Характеристика медичного та юридичного критеріїв неосудності. Правові наслідки визнання особи неосудною. Обмежена осудність згідно з КК України та її кримінально-правове значення. Особливості кримінальної відповідальності за злочини, вчинені у стані сп'яніння.

Поняття спеціального суб'єкта злочину згідно з КК України. Види спеціальних суб'єктів

злочинів. Особливості кваліфікації злочинів зі спеціальним суб'єктом.

Поняття суб'єктивної сторони злочину. Складність пізнання змісту суб'єктивної сторони конкретного злочину. Ознаки суб'єктивної сторони злочину.

Принцип кримінальної відповідальності лише за наявності вини. Поняття вини, передбачене КК України. Альтернативні визначення поняття вини. Сутність, зміст і ступінь вини.

Підстави (критерії) поділу вини на форми та види. Кримінально-правове значення поділу вини на форми й види.

Умисел як форма вини. Види умислу, передбачені КК України. Особливості змісту інтелектуального та вольового моментів прямого та непрямого умислу в злочинах із матеріальним та формальним складом. Класифікація видів умислу за іншими критеріями: задалегідь обдуманий умисел та умисел, що виникає раптово, визначений та невизначений умисел.

Необережність як форма вини. Види необережності згідно з КК України. Поняття злочинної самовпевненості. Відмінність злочинної самовпевненості від непрямого умислу. Поняття злочинної недбалості. Відмінність злочинної недбалості від казусу (випадку).

Змішана (складна) форма вини. Основні прояви змішаної (складної) форми вини в юридичних складах окремих злочинів. Кримінально-правове значення змішаної (складної) форми вини.

Мотив і мета злочину: поняття, види та кримінально-правове значення. Основи мотивації злочину. Полімотивованість і «боротьба мотивів». Сильне душевне хвилювання (фізіологічний афект): поняття та кримінально-правове значення. Розмежування патологічного і фізіологічного афектів.

Поняття та види помилок у кримінальному праві. Юридична помилка: поняття, види та кримінально-правова оцінка. Фактична помилка: поняття, види та кримінально-правова оцінка. Відхилення дії (удару).

Поняття, юридична природа та види обставин, що виключають злочинність діяння. Класифікація обставин, що виключають злочинність діяння, у науці кримінального права і КК України.

Необхідна оборона: поняття, підстави, ознаки та умови правомірності. Поняття та кримінально-правова оцінка перевищення меж необхідної оборони. Суб'єктивна оцінка співрозмірності заподіяної шкоди при необхідній обороні. Поняття та кримінально-правова оцінка провокації необхідної оборони.

Уявна оборона: поняття, юридична природа та основні різновиди. Кримінальна відповідальність особи, що перебувала у стані уявної оборони.

Затримання особи, що вчинила злочин: поняття, підстави, ознаки та умови правомірності. Відповідальність за перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця.

Крайня необхідність: поняття, підстави, ознаки та умови правомірності. Складності виявлення критеріїв для порівняння небезпеки, яка загрожує, і розміру заподіяної шкоди. Відповідальність за перевищення меж крайньої необхідності. Відмінність між необхідною обороною, уявною обороною, крайньою необхідністю та затриманням особи, яка вчинила злочин.

Фізичний або психічний примус: поняття, підстави, ознаки та умови правомірності. Кримінально-правове значення фізичного та психічного примусу. Проблема самостійного правового значення переборного фізичного примусу. Проблема кримінально-правової оцінки непереборного психічного примусу.

Виконання наказу або розпорядження: поняття та кримінально-правовий зміст. Підстави визнання наказу або розпорядження законним. Поняття та ознаки явно злочинного наказу або розпорядження. Злочинний наказ і незаконний наказ. Правові наслідки відмови від виконання явно злочинного наказу або розпорядження. Особливості кримінальної відповідальності особи, яка віддала явно злочинний наказ або розпорядження, та особи, яка виконала такий наказ або розпорядження. Особливості кримінально-правової оцінки ситуації, у якій особа виконала наказ або розпорядження за обставин, коли вона не усвідомлювала і не могла усвідомлювати його злочинного характеру.

Діяння, пов'язане з ризиком: поняття та кримінально-правовий зміст. Підстави виправданості ризику згідно з КК України. Невиправданий ризик та його кримінально-правова оцінка.

Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності організованої групи або злочинної організації: поняття, підстави, ознаки та умови правомірності. Відповідальність особи, яка виконує спеціальне завдання.

Поняття стадії злочину. Види стадій злочину.

Поняття закінченого злочину. Момент закінчення злочинів із матеріальним, формальним та усіченим складом.

Поняття готування до вчинення злочину. Зміст окремих видів підготовчих дій. Відмінність готування до злочину від формування умислу вчинити злочин та виявлення наміру вчинити злочин.

Поняття замаху на злочин. Види та кримінально-правове значення замаху на злочин. Відмінність замаху на злочин від готування до злочину та від закінченого злочину. Замах на «непридатний об'єкт» і з «непридатними засобами».

Підстави кримінальної відповідальності за незакінчений злочин. Загальні правила кваліфікації готування до злочину та замаху на злочин. Особливості покарання за незакінчений злочин.

Поняття добровільної відмови від злочину. Кримінально-правові наслідки добровільної відмови від доведення злочину до кінця. Стадії, на яких можлива добровільна відмова. Відмінність добровільної відмови від дійового каяття.

Поняття співучасті у злочині. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки співучасті у злочині. Спільність як ознака співучасті. Історія розвитку інституту співучасті у злочині.

Види співучасників злочину, передбачені КК України. Кримінально-правова характеристика окремих співучасників - виконавця (співвиконавця), організатора, підбурювача, пособника.

Поняття форми співучасті у злочині. Критерії поділу співучасті у злочині на форми. Кримінально-правова характеристика окремих форм співучасті у злочині (вчинення злочину групою осіб, групою осіб за попередньою змовою, організованою групою, вчинення злочину злочинною організацією). Дискусійні питання щодо змісту окремих ознак групи осіб за попередньою змовою, організованої групи, злочинної організації.

Підстави кримінальної відповідальності співучасників у злочині. Кримінально-правова оцінка діянь окремих ознак співучасників, вчинених у межах окремих форм співучасті у злочині. Відповідальність організатора і учасників організованої злочинної групи і злочинної організації. Кваліфікація дій співучасників у разі вчинення злочину зі спеціальним суб'єктом. Відповідальність співучасників при вчиненні незакінченого злочину (безнаслідкова співучасть, невдале підбурювання або пособництво). Експес виконавця (співвиконавця). Кримінально-правова оцінка дій співучасника в разі наявності в його діях ознак декількох видів співучасників. Особливості добровільної відмови співучасників від злочину, що вчинюється у співучасті.

Поняття причетності до злочину. Види причетності до злочину. Відмінність причетності від співучасті у злочині. Особливості кримінальної відповідальності за причетність до злочину.

Поняття та юридична природа множинності злочинів. Одиничний злочин як складовий елемент множинності злочинів. Триваючі, продовжувані і складені злочини.

Підстави (критерії) виділення окремих видів множинності злочинів. Види множинності злочинів, що виділяються КК України та теорією кримінального права. Проблеми систематизації різних проявів множинності злочинів у науці кримінального права. «Повторність-сукупність» злочинів.

Поняття повторності злочинів. Відображення повторності злочинів у Загальній та Особливій частинах КК України. Види повторності злочинів. Кримінально-правове значення повторності злочинів. Відмежування повторності злочинів від продовжуваного злочину.

Поняття сукупності злочинів. Відмінність сукупності злочинів від конкуренції кримінально-правових норм та складних (складених) одиничних злочинів. Види сукупності злочинів. Кримінально-правове значення сукупності злочинів.

Поняття рецидиву злочинів. Відображення рецидиву злочинів у Загальній та Особливій частинах КК України. Види рецидиву злочинів. Кримінально-правове значення рецидиву злочинів та окремих його видів.

Поняття звільнення від кримінальної відповідальності. Підстави звільнення від кримінальної відповідальності. Види звільнення від кримінальної відповідальності. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку зі зміною обстановки. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності. Звільнення від кримінальної відповідальності на підставі закону України про амністію. Спеціальні

види звільнення від кримінальної відповідальності, передбачені в нормах Особливої частини КК України.

Поняття покарання у КК України 2001 р. та КК України 1960 р. Ознаки покарання. Місце покарання в системі державних заходів по боротьбі зі злочинністю, запобігання злочинам та в системі заходів кримінально-правового впливу на злочинність. Ефективність покарання. Соціально-правове значення покарання.

Проблема мети (цілей) покарання у філософії та кримінальному праві (абсолютні та відносні теорії покарання). Мета (цілі) покарання, закріплена КК України 2001 р. та КК України 1960 р. Поняття кари, виправлення засуджених, загальної та спеціальної превенції як цілей покарання. Кара і відновлення соціальної справедливості. Виправлення і перевиховання. Взаємозв'язок окремих цілей покарання.

Поняття системи покарань у кримінальному праві. Ознаки системи покарань. Класифікація покарань. Покарання: основні, додаткові й такі, які можуть застосовуватись і як основні, і як додаткові. Теоретичне і практичне значення системи покарань.

Кримінально-правова характеристика окремих видів покарань, передбачених КК України: 1) штрафу, 2) позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу, 3) позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, 4) громадських робіт, 5) виправних робіт, 6) службових обмежень для військовослужбовців, 7) конфіскації майна, 8) арешту, 9) обмеження волі, 10) тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців, 11) позбавлення волі на певний строк, 12) довічного позбавлення волі.

Смертна кара як вид покарання в кримінальному праві деяких зарубіжних країн та в історії кримінального права України. «За» та «проти» смертної кари.

Принципи призначення покарання. Справедливість покарання. Загальні засади призначення покарання. Призначення покарання у межах, встановлених санкцією статті (частини статті) Особливої частини КК України. Положення Загальної частини КК України, які враховуються при призначенні покарання. Врахування при призначенні покарання ступеня тяжкості вчиненого злочину, особи винного та обставин, що пом'якшують чи обтяжують покарання.

Загальна характеристика переліку обставин, що пом'якшують покарання. Характеристика переліку обставин, що обтяжують покарання. Окремі обставини, що пом'якшують чи обтяжують покарання. Особливості врахування обставин, що пом'якшують чи обтяжують покарання при призначенні покарання.

Призначення покарання за незакінчений злочин та за злочин, вчинений у співучасті. Особливості врахування при призначенні покарання положень ст. 68 КК України.

Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Підстави і види пом'якшення покарання, передбаченого ст. 69 КК України. Інші випадки пом'якшення покарання при його призначенні, що передбачені КК України.

Призначення покарання за сукупністю злочинів. Межі остаточного покарання, що призначається за сукупністю злочинів. Порядок призначення остаточного покарання за сукупністю злочинів, за які особа засуджується одним або кількома вироками.

Призначення покарання за сукупністю вироків. Порядок призначення остаточного покарання за сукупністю вироків. Межі остаточного покарання, що призначається за сукупністю вироків. Особливості призначення покарання особі, яка засуджується за сукупністю злочинів та за сукупністю вироків одночасно.

Правила складання та поглинення покарань та зарахування строків перебування особи під вартою. Особливості складання та поглинення окремих видів основних покарань. Призначення додаткових покарань різних видів. Обчислення строків покарань.

Поняття звільнення від покарання та його відбування. Відмінність звільнення від покарання та його відбування від звільнення від кримінальної відповідальності.

Загальна характеристика окремих форм звільнення від покарання та його відбування: звільнення від покарання, звільнення від подальшого відбування покарання, заміна покарання більш м'яким та пом'якшення призначеного покарання.

Звільнення від покарання особи у зв'язку з втратою нею суспільної небезпечності. Звільнення від покарання особи у зв'язку із закінченням строків давності. Звільнення від відбування покарання з випробуванням. Правові наслідки звільнення від відбування покарання з випробуванням. Звільнення

від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років. Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років. Звільнення від подальшого відбування покарання особи, засудженої за діяння, караність якого законом усунена. Звільнення від подальшого відбування покарання особи у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання. Інші види звільнення від покарання і його відбування, передбачені КК України.

Зниження призначеної особі міри покарання до максимальної межі, встановленої санкцією нового закону, що пом'якшує кримінальну відповідальність, та інші види пом'якшення покарання, передбачені КК України.

Особливості звільнення від покарання та його відбування на підставі закону України про амністію або акта про помилування.

Поняття судимості. Кримінально-правові та загально-правові наслідки судимості.

Погашення судимості. Загальні умови та строки погашення судимості. Особливості обчислення строків погашення судимості при перебігу давності виконання вироку, в разі умовно-дострокового звільнення від покарання чи заміни його більш м'яким. Погашення судимості в осіб, щодо яких застосовано закон про амністію або акт про помилування. Переривання строку погашення судимості.

Зняття судимості. Підстави і порядок зняття судимості, передбачені КК України.

Поняття примусових заходів медичного характеру. Мета (цілі) примусових заходів медичного характеру. Відмежування примусових заходів медичного характеру від кримінальної відповідальності та інших заходів кримінально-правового впливу.

Підстави застосування примусових заходів медичного характеру. Види примусових заходів медичного характеру. Особливості застосування окремих видів примусових заходів медичного характеру. Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру.

Поняття примусового лікування. Співвідношення примусових заходів медичного характеру і примусового лікування. Підстави застосування примусового лікування. Місця примусового лікування.

Поняття спеціальної конфіскації та випадки її застосування.

Підстави для застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру. Юридичні особи, до яких застосовуються заходи кримінально-правового характеру. Підстави для звільнення юридичної особи від застосування заходів кримінально-правового характеру. Види заходів кримінально-правового характеру, що застосовуються до юридичних осіб. Штраф. Конфіскація майна. Ліквідація. Загальні правила застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру. Застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру за сукупністю злочинів.

Види заходів кримінально-правового впливу, що можуть бути застосовані до неповнолітніх осіб.

Примусові заходи виховного характеру, що застосовуються до особи, яка до досягнення віку, з якого може наставати кримінальна відповідальність, вчинила суспільно небезпечне діяння.

Звільнення неповнолітнього від кримінальної відповідальності. Підстави звільнення неповнолітнього від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру. Особливості звільнення неповнолітнього від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності.

Види покарань, що можуть бути застосовані до неповнолітніх. Особливості застосування до неповнолітніх окремих видів покарань.

Призначення покарання неповнолітнім. Межі остаточного покарання, яке може бути призначено неповнолітньому за сукупністю злочинів та за сукупністю вироків.

Звільнення неповнолітнього від покарання та його відбування. Особливості звільнення неповнолітнього від відбування покарання з випробуванням. Звільнення неповнолітніх від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру. Звільнення неповнолітніх від покарання у зв'язку із закінченням строків давності. Умовно-дострокове звільнення неповнолітніх від відбування покарання.

Особливості погашення й зняття судимості з осіб, які вчинили злочин до досягнення ними 18

років.

Дисципліна “Сімейне право”:

Поняття, предмет та метод сімейного права. Етапи розвитку сімейного права України. Принципи сімейного права. Система сімейного права. Система сімейного законодавства. Історичні етапи походження сім'ї. Поняття сім'ї в юридичному та соціологічному змісті. Типологія сімей.

Родинність та свояцтво. Зміст та види сімейних правовідносин. Здійснення та захист сімейних правовідносин. Акти цивільного стану.

Поняття та ознаки шлюбу. Умови вступу до шлюбу та обставини, що перешкоджають укладенню шлюбу. Порядок укладення шлюбу. Шлюбний договір.

Поняття, підстави припинення шлюбу. Розірвання шлюбу в органах РАЦСу. Розірвання шлюбу в судовому порядку. Реєстрація розірвання шлюбу. Юридичні наслідки розірвання шлюбу. Режим окремого проживання подружжя.

Підстави та порядок визнання шлюбу недійсним. Юридичні наслідки визнання шлюбу недійсним. Права добросовісного з подружжя в разі визнання шлюбу недійсним. Санація шлюбу.

Поняття та загальна характеристика особистих правовідносин за участю подружжя. Види особистих немайнових прав і обов'язків подружжя. Поняття права власності подружжя. Право подружжя на спільне майно. Роздільна власність подружжя. Поділ майна подружжя.

Аліментні зобов'язання подружжя. Аліментні зобов'язання колишнього подружжя. Позбавлення одного з подружжя права на утримання. Припинення права одного з подружжя на утримання.

Загальні правила визначення материнства і батьківства. Визначення походження дитини від батьків, які перебувають у шлюбі між собою. Визначення походження дитини, батьки якої не перебувають у шлюбі між собою. Визнання батьківства за рішенням суду. Оспорювання батьківства та материнства.

Підстави виникнення та зміст батьківських прав і обов'язків. Порядок реєстрації народження дитини.

Визначення прізвища, імені, по-батькові та громадянства дитини. Місце проживання дитини. Позбавлення батьківських прав. Порядок поновлення в батьківських правах. Відібрання дітей від батьків без позбавлення їх батьківських прав. Обов'язок дітей піклуватись про батьків.

Суть майнових правовідносин у сім'ї. Право батьків і дітей на майно. Обов'язок батьків утримувати своїх неповнолітніх дітей та непрацездатних повнолітніх дітей. Порядок та розмір стягнення аліментів на дітей. Припинення права на аліменти. Обов'язок повнолітніх дітей утримувати своїх батьків.

Поняття усиновлення (удочеріння) та порядок передачі дітей на усиновлення. Особи, які можуть бути усиновлені. Особи, які можуть бути усиновителями. Умови усиновлення. Таємниця усиновлення. Скасування усиновлення, визнання його недійсним. Права і обов'язки усиновителів та усиновлених. Особливості усиновлення за участю іноземців та осіб без громадянства.

Поняття та значення опіки та піклування. Порядок встановлення опіки та піклування над дітьми. Права та обов'язки опікунів (піклувальників). Припинення опіки та піклування.

Поняття та основні риси патронату. Правовий статус патронатного вихователя. Припинення договору про патронат.

Поняття прийомної сім'ї. Порядок створення та припинення прийомної сім'ї. Правовий статус прийомних батьків. Прийомні діти.

Поняття дитячого будинку сімейного типу. Порядок створення та припинення дитячого будинку сімейного типу. Правовий статус батьків-вихователів дитячого будинку сімейного типу. Вихованці дитячого будинку сімейного типу.

Особисті немайнові права і обов'язки інших членів сім'ї та родичів. Майнові права і обов'язки діда, баби, брата, сестри, вітчима, мачухи, пасинка, падчерки.

Дисципліна “Адміністративне процесуальне право”:

Поняття адміністративного процесу. Наукові концепції, адміністративного процесу. Структура та основні напрями розвитку адміністративно-юрисдикційного процесу. Адміністративний процес в широкому та вузькому значенні. Адміністративно-юрисдикційний процес. Вирішення адміністративних спорів. Застосування заходів адміністративного примусу.

Адміністративно-процедурна діяльність як складова адміністративного процесу. Система адміністративно-процедурних проваджень. Провадження щодо реалізації правовстановчої діяльності. Ліцензійні провадження. Реєстраційні провадження. Контрольні провадження.

Поняття адміністративно-процесуального права. Предмет регулювання адміністративно-процесуального права. Адміністративно-процесуальне право як галузь процесуального права України. Адміністративно-процесуальні норми. Адміністративно-процесуальні відносини. Суб'єкти адміністративно-процесуальних відносин. Особливості виникнення процесуальних адміністративно-правових відносин. Вторинний характер адміністративно-процесуальних відносин. Структура адміністративно-процесуальних відносин. Виникнення і розвиток адміністративно-процесуальних відносин. Розмежування адміністративно-процесуальних відносин по колу суб'єктів (в них залишаються всі раніше існуючі в матеріальних правовідносинах суб'єкти, і ще додатково носіями процесуальних прав і обов'язків виступають також інші суб'єкти, які не брали участі в матеріальних правовідносинах).

Загальні принципи адміністративного процесу. Критерії систематизації принципів адміністративного процесу. Принцип верховенства права як загальний принцип для всієї адміністративно-процесуальної діяльності. Принцип прозорості (гласності) адміністративного процесу. Принцип законності. Принципи адміністративно-процедурної діяльності. Принцип науковості адміністративно-процедурної діяльності. принцип узгодження положень проекту акту. Принципи адміністративно-юрисдикційного процесу Принципи окремих видів провадження. Принцип науковості адміністративно-процедурної діяльності. Принцип публічності провадження при вирішенні спорів. Принцип об'єктивної істини при розгляді справи. Рівність учасників процесу перед законом. Принцип права на захисника і правову допомогу. Провадження адміністративно-юрисдикційного процесу національною мовою. Принцип самостійності й незалежності у прийнятті рішення. Принципи окремих видів проваджень.

Запровадження адміністративної юстиції в Україні. Етапи становлення адміністративної юстиції. Законодавство 1987-1990 років, що регулювало оскарження незаконних рішень, дій чи бездіяльності в Україні. Володимир Стефанюк – фундатор адміністративної юстиції в Україні. Роль законодавства України про судоустрій у запровадженні адміністративної юстиції в Україні. Адміністративна юстиція у Сполучених Штатах Америки. Адміністративна юстиція в ФРН. Адміністративна юстиція в Франції.

Місцеві адміністративні суди в Україні. Повноваження місцевого адміністративного суду. Повноваження судді місцевого адміністративного суду. Повноваження голови місцевого адміністративного суду. Апеляційні адміністративні суди в Україні. Компетенція апеляційного адміністративного суду. Суддя та керівництво апеляційного адміністративного суду. Касаційний адміністративний суд. Вища кваліфікаційна комісія суддів України.

Завдання адміністративного судочинства. Призначення Кодексу адміністративного судочинства України. Справа адміністративної юрисдикції (адміністративна справа). Адміністративний суд. Адміністративне судочинство. Компетенція адміністративних судів щодо вирішення адміністративних справ. Предметна підсудність адміністративних справ. Місцеві загальні суди як адміністративні суди, та підсудність їм адміністративних справ. Підсудність адміністративних справ, у яких однією зі сторін є орган чи посадова особа місцевого самоврядування. Підсудність адміністративних справ з приводу рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень у справах про притягнення до адміністративної відповідальності. Окружні адміністративні суди та підсудність їм адміністративних справ. Територіальна підсудність адміністративних справ. Інстанційна підсудність адміністративних справ. Підсудність кількох пов'язаних між собою вимог. Передача адміністративної справи з одного адміністративного суду до іншого.

Загальне поняття адміністративного позову, заяви. Процесуальні строки в адміністративному судочинстві. Строк звернення до адміністративного суду. Наслідки пропущення строків звернення до адміністративного суду. Обчислення процесуального строку. Судові витрати в адміністративному судочинстві. Загальна характеристика Закону України «Про судовий збір». Види судових витрат.

Зменшення розміру судових витрат або звільнення від їх оплати, відстрочення та розстрочення судових витрат. Витрати на правову допомогу. Витрати, пов'язані із залученням свідків, спеціалістів, перекладачів та проведенням судових експертиз. Розподіл витрат у разі відмови позивача від адміністративного позову.

Склад суду та відводи судді й інших учасників адміністративного процесу. Здійснення адміністративного судочинства суддею одноособово. Здійснення адміністративного судочинства колегією суддів. Порядок вирішення питань колегією суддів. Незмінність складу суду. Підстави для відводу, самовідводу судді. Учасники адміністративного процесу, заінтересовані в результатах розгляду. Учасники адміністративного процесу, не заінтересовані в результатах розгляду. Підстави для відводу (самовідводу) секретаря судового засідання, експерта, спеціаліста, перекладача. Адміністративна процесуальна правосуб'єктність. Права та обов'язки осіб, які беруть участь у справі. Сторони, їх права та обов'язки. Треті особи. Участь у справі органів і осіб, яким законом дано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб. Довіреність та її форма. Судовий розпорядник, секретар судового засідання, свідок, експерт та перекладач. Права та обов'язки третіх осіб.

Звернення до адміністративного суду та відкриття провадження. Форма позовної заяви. Ухвала суду про залишення позовної заяви без розгляду. Підготовче провадження в адміністративній справі. Права та обов'язки судді в процесі підготовчого провадження. Судове доручення та надання допомоги іноземними судами. Забезпечення адміністративного позову. Судовий розгляд справи. Права та обов'язки головуєчого в судовому засіданні. Дослідження доказів у справі. Судові дебати. Види ухвал адміністративного суду, які приймаються судом першої інстанції. Судове рішення.

Апеляційне провадження. Право апеляційного оскарження. Суд апеляційної інстанції. Вимоги до апеляційної скарги. Дії суду першої інстанції після одержання апеляційної скарги. Прийняття апеляційної скарги та підготовка до її розгляду. Заперечення на апеляційну скаргу. Межі перегляду апеляційної скарги. Апеляційний розгляд справи в судовому засіданні. Апеляційний розгляд справи у порядку письмового провадження за наявними у справі матеріалами. Повноваження суду апеляційної інстанції за наслідками розгляду апеляційної скарги. Судові рішення суду апеляційної інстанції. Касаційне провадження. Касаційний розгляд справи у судовому засіданні. Касаційний розгляд справи у порядку письмового провадження за наявними у справі матеріалами. Перегляд судових рішень Верховним Судом України. Провадження за ново виявленими обставинами.

Особливості провадження у справах щодо оскарження рішень, дій і бездіяльності органів влади. Особливості провадження у справах щодо виборчого процесу та інших, пов'язаних з ним справ. Особливості провадження у справах пов'язаних з правом на мирні зібрання. Особливості провадження у справах за зверненнями окремих органів виконавчої влади (ДФС, СБУ тощо). Особливості провадження у справах з приводу рішень, дій або бездіяльності державної виконавчої служби. Особливості провадження у справах за зверненнями служби безпеки України щодо накладення арешту на активи, що пов'язані з фінансуванням тероризму та стосуються фінансових операцій, зупинених відповідно до рішення, прийнятого на підставі резолюцій Ради Безпеки ООН, зняття арешту з таких активів та надання доступу до них.

Поняття та класифікація адміністративних актів. Внутрішньосистемні організаційні акти звернені до підлеглих за службою апаратів та державних службовців. Зовнішньосистемні акти спрямовані за межі апарату органів виконавчої влади, адресовані громадянам, іншим фізичним або юридичним особам, які не знаходяться в підлеглих органів, що їх видали. Нормативні акти. Акти індивідуального призначення. Підготовка адміністративно-правового акта. Адміністративний нормотворчий процес. Стадії адміністративно-нормотворчого процесу (підготовка адміністративно-правового акта; прийняття адміністративно-правового акта; введення в дію адміністративно-правового акта). Вимоги нормотворчої техніки. Структура адміністративно-правового нормативного акта. Прийняття адміністративно-правового акта. Введення в дію адміністративно-правового акта.

Поняття адміністративних послуг. Загальна характеристика Закону України «Про адміністративні послуги». Поняття адміністративної процедури. Принципи адміністративно-процедурного провадження (законності, рівності учасників провадження, вільного доступу до інформації, права на захист інтересів, права на оскарження рішення компетентного органу або посадової особи). Різновиди адміністративних процедур. Учасники адміністративних проваджень. Представники фізичної особи. Ініціювання адміністративного провадження. Подання заяви, скарги та зміст цих документів. Втручальні провадження. Порядок надання адміністративних послуг.

Дисципліна “Кримінальне процесуальне право”:

Поняття, суть і завдання кримінального процесу. Кримінальне процесуальне право і його місце в системі інших галузей права. Історичні форми кримінального процесу. Поняття стадії кримінального процесу. Система стадій кримінального процесу, їх загальна характеристика, завдання та особливості. Кримінально-процесуальні функції, їх види і значення. Поняття, структура і особливості кримінально-процесуальних правовідносин. Кримінально-процесуальна форма. Уніфікація і диференціація процесуальної форми, сучасні проблеми удосконалення кримінально-процесуальної форми. Гарантії у кримінальному судочинстві, їх характеристика. Кримінально-процесуальні акти, їх види і значення. Фіксування кримінального провадження.

Кримінальне процесуальне право – самостійна галузь права. Джерела кримінального процесуального права України. Поняття кримінального процесуального закону та його значення. Поняття, структура і види кримінальних процесуальних норм. Чинність кримінального процесуального закону у просторі, часі і щодо осіб. Умови застосування кримінального процесуального закону за аналогією.

Поняття та значення засад кримінального провадження. Класифікація засад кримінального провадження. Суть та значення окремих засад кримінального процесу: верховенство права; законність; рівність перед законом і судом; повага до людської гідності; забезпечення права на свободу та особисту недоторканність; недоторканність житла чи іншого володіння особи; таємниця спілкування; невтручання у приватне життя; недоторканність права власності; презумпція невинуватості; свобода від самовикриття та право не свідчити проти близьких родичів та членів сім'ї; заборона двічі притягувати до кримінальної відповідальності за одне і те саме правопорушення; забезпечення права на захист; доступ до правосуддя; змагальність; безпосередність дослідження показань, речей і документів; забезпечення права на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності; публічність; диспозитивність; гласність і відкритість судового розгляду; розумність строків; мова, якою здійснюється кримінальне судочинство.

Поняття суб'єктів кримінального процесу, їх місце і роль у кримінальному судочинстві. Класифікація суб'єктів у теорії кримінального процесу. Суд, суддя в кримінальному процесі. Функції та повноваження суду (судді). Слідчий суддя в досудовому провадженні. Прокурор у кримінальному процесі та його процесуальне становище у різних стадіях кримінального процесу. Органи досудового розслідування та їх компетенція. Керівник органу досудового розслідування. Процесуальне становище слідчого органу досудового розслідування в кримінальному процесі. Процесуальна самостійність і незалежність слідчого. Підозрюваний та обвинувачений, їх права та обов'язки. Потерпілий як учасник кримінального процесу. Захисник і його процесуальне становище. Залучення захисника до кримінального провадження. Представники та законні представники потерпілого, їх права та обов'язки. Експерт і спеціаліст у кримінальному провадженні, відмінність в їхньому процесуальному становищі. Свідок, його права та обов'язки. Особи, які не можуть бути допитані як свідки. Процесуальне становище перекладача в кримінальному провадженні. Цивільний позивач та відповідач, їх представники. Секретар судового засідання та судовий розпорядник. Обставини, що виключають можливість участі в кримінальному провадженні. Відводи, самовідводи і порядок їх вирішення. Державний захист працівників суду і правоохоронних органів. Забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному провадженні.

Поняття, сутність і значення кримінально-процесуального доказування. Елементи кримінально-процесуального доказування. Предмет, межі та суб'єкти доказування у кримінальному провадженні. Особливості доказування в окремих стадіях кримінального провадження. Поняття доказів, та їх класифікація. Поняття джерел доказів та їх види. Належність, достовірність і допустимість доказів. Умови визнання доказів недопустимими. Достатність доказів для прийняття рішення у кримінальній справі. Моральні засади доказування. Показання осіб. Речові докази, строки і порядок їх зберігання. Документи, як джерела доказів. Вирішення питання про речові докази і документи. Висновок експерта і його доказове значення.

Поняття шкоди завданої кримінальним правопорушенням. Відшкодування (компенсація) шкоди потерпілому. Поняття і значення цивільного позову у кримінальному провадженні. Переваги спільного розгляду цивільного позову і матеріалів кримінального провадження. Підстави і порядок пред'явлення цивільного позову. Доказування цивільного позову. Процесуальні засоби забезпечення

відшкодування, завданої кримінальним правопорушенням, шкоди та можливої конфіскації майна. Відшкодування (компенсація) шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури та суду.

Процесуальні строки та їх правова природа. Поняття, значення, види і правила обчислення процесуальних строків. Обов'язковість додержання процесуальних строків. Порушення процесуальних строків і їх наслідки. Порядок подовження, зупинення і відновлення процесуальних строків. Процесуальні витрати, їх поняття, види і значення. Визначення розміру та розподіл процесуальних витрат. Зменшення розміру процесуальних витрат. Звільнення від оплати, відстрочення та розстрочення процесуальних витрат. Витрати, що покладаються на державу. Рішення щодо процесуальних витрат.

Поняття заходів забезпечення кримінального провадження та їх види. Правила застосування заходів забезпечення кримінального провадження. Виклик слідчим, прокурором, судовий виклик і привід. Накладення грошового стягнення. Тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом. Відсторонення від посади: порядок застосування та строки. Тимчасовий доступ до речей і документів. Тимчасове вилучення майна: підстави та процесуальний порядок проведення. Арешт майна. Поняття, підстави та мета застосування запобіжних заходів. Обставини, що враховуються при обранні запобіжного заходу. Клопотання про застосування запобіжного заходу. Особисте зобов'язання. Особиста порука. Домашній арешт. Застава, визначення її розміру та порядок внесення. Застосування електронних засобів контролю. Тримання під варту як запобіжний захід. Затримання з метою приводу. Затримання особи без ухвали слідчого судді, суду. Строки затримання. Застосування запобіжних заходів щодо неповнолітніх. Підстави і процесуальний порядок скасування чи зміни запобіжного заходу.

Поняття, значення і завдання стадії досудового розслідування. Етапи досудового розслідування. Дізнання і досудове слідство, як форми досудового розслідування. Поняття і значення загальних положень досудового розслідування. Підслідність та її види. Початок та місце провадження досудового розслідування. Строки дізнання і досудового слідства, порядок їх продовження. Розгляд клопотань під час досудового розслідування. Недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування. Об'єднання і виділення досудового розслідування. Ознайомлення з матеріалами досудового розслідування до його завершення. Взаємодія слідчого і оперативних підрозділів. Використання науково-технічних засобів при проведенні досудового розслідування. Розслідування кримінальних правопорушень слідчою групою. Складання кримінально-процесуальних документів під час досудового розслідування. Здійснення прокурорського нагляду, відомчого і судового контролю за законністю в діяльності органів розслідування.

Поняття, види та система слідчих (розшукових) дій. Класифікація слідчих (розшукових) дій. Загальні процесуальні вимоги до проведення та оформлення слідчих (розшукових) дій. Допит та його процесуальне оформлення. Особливості виклику і допиту малолітньої або неповнолітньої особи. Пред'явлення для впізнання та його види. Проведення допиту та пред'явлення для впізнання в режимі відеоконференції. Обшук та його види. Огляд і його види. Особливості проведення огляду трупа. Експертиза трупа, підстави і процесуальний порядок її проведення. Слідчий експеримент. Освідування і його види. Порядок проведення і оформлення окремих видів освідування. Експертиза та підстави її проведення. Отримання зразків для проведення експертизи. Негласні слідчі (розшукові) дії: поняття, підстави проведення. Види негласних слідчих (розшукових) дій. Фіксація ходу і результатів негласних слідчих (розшукових) дій. Використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій у доказуванні та в інших цілях. Загальні положення про втручання у приватне спілкування.

Поняття, підстави та значення повідомлення про підозру. Етапи повідомлення про підозру. Складання повідомлення про підозру. Зміст письмового повідомлення про підозру. Порядок повідомлення про підозру. Права підозрюваного та їх роз'яснення. Вручення письмового повідомлення про підозру. Зміна повідомлення про підозру. Особливості повідомлення про підозру окремій категорії осіб.

Поняття, підстави, умови та процесуальний порядок зупинення досудового розслідування. Розшук підозрюваного. Підстави і процесуальний порядок відновлення досудового розслідування.

Загальні положення закінчення досудового розслідування. Форми закінчення досудового розслідування. Закриття кримінального провадження: підстави та процесуальний порядок. Підстави та процесуальний порядок звільнення особи від кримінальної відповідальності. Відкриття матеріалів кримінального провадження іншій стороні. Обвинувальний акт та його значення. Додатки до обвинувального акту. Клопотання про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру та його зміст. Вручення копій обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру та реєстру матеріалів досудового розслідування. Систематизація і технічне оформлення матеріалів кримінального провадження.

Поняття та значення інституту оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування. Право на оскарження. Рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора, які можуть бути оскаржені під час досудового розслідування. Строк подання скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора, її повернення або відмова у відкритті провадження. Правові наслідки подання скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора під час досудового розслідування. Порядок розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора під час досудового розслідування. Рішення слідчого судді за результатами розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора під час досудового розслідування. Оскарження ухвал слідчого судді під час досудового розслідування. Ухвали слідчого судді, які підлягають оскарженню під час досудового розслідування. Порядок оскарження ухвал слідчого судді. Оскарження слідчим рішень, дій чи бездіяльності прокурора. Рішення, дії чи бездіяльність прокурора, які можуть оскаржуватися слідчим. Порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності прокурора. Порядок вирішення скарги на рішення, дії чи бездіяльність прокурора. Види рішень за результатами розгляду скарги на рішення, дії чи бездіяльність прокурора.

Поняття і значення підсудності у кримінальному процесі. Види підсудності. Підстави та порядок передачі справ з одного суду до іншого. Автоматизована система документообігу суду. Поняття, сутність і завдання підготовчого судового провадження. Порядок і строки підготовчого судового провадження. Питання, які з'ясовуються суддею при підготовчому судовому провадженні. Рішення, які приймаються за результатами підготовчого судового провадження. Закриття кримінального провадження. Підстави і процесуальний порядок повернення обвинувального акту, клопотань про застосування примусових заходів виховного чи медичного характеру прокурору або за підсудністю. Призначення судового розгляду. Дії судді, пов'язані з підготовкою до судового розгляду. Закінчення підготовчого судового провадження. Ознайомлення з матеріалами кримінального провадження.

Сутність і значення стадії судового розгляду. Загальні положення судового розгляду кримінальної справи. Безпосередність, усність, безперервність судового розгляду. Незмінність складу суду і рівність прав сторін у судовому розгляді. Учасники судового розгляду та наслідки їх неявки до суду. Підстави і порядок відкладення судового засідання, зупинення судового провадження. Розпорядок судового засідання. Заходи, які застосовуються до його порушників. Застосування заходів забезпечення кримінального провадження, проведення слідчих (розшукових) дій під час судового розгляду. Проведення процесуальних дій у режимі відеоконференції. Межі судового розгляду. Етапи судового розгляду, їх зміст. Суть, структура і завдання підготовчої частини судового засідання. Поняття і завдання судового слідства. Порядок дослідження доказів в судовому засіданні. Спрощений порядок судового слідства. Порядок судових дебатів. Промови і репліки сторін. Останнє слово обвинуваченого. Процесуальний порядок постановлення судового рішення. Види судових рішень. Поняття і значення вироку. Види вироків та їх зміст. Питання, що вирішуються судом при постановленні вироку. Порядок винесення ухвал у судовому засіданні. Ухвалення судового рішення і окрема думка судді. Проголошення судового рішення. Роз'яснення судового рішення. Вручення копії судового рішення. Особливі порядки провадження в суді першої інстанції. Спрощене судове провадження щодо кримінальних проступків. Провадження в суді присяжних.

Види перегляду судових рішень у кримінальному процесі. Правова природа, сутність і завдання перевірки судових рішень в апеляційному порядку. Право на апеляційне оскарження. Судові рішення, які можуть бути оскаржені в апеляційному порядку. Порядок і строки апеляційного оскарження. Прийняття апеляційної скарги судом апеляційної інстанції. Залишення апеляційної скарги без руху, її повернення або відмова відкриття провадження. Підготовка до апеляційного розгляду. Межі перегляду судом апеляційної інстанції. Процесуальний порядок апеляційного

провадження. Повноваження суду апеляційної інстанції за наслідками розгляду апеляційної скарги. Підстави для скасування або зміни судового рішення. Рішення суду апеляційної інстанції. Суть і завдання касаційного провадження. Право на касаційне оскарження. Рішення, які можуть бути оскаржені в касаційному порядку. Порядок і строки касаційного оскарження. Касаційна скарга та її зміст. Відкриття касаційного провадження. Підготовка касаційного розгляду. Межі перегляду судом касаційної інстанції. Процесуальний порядок касаційного розгляду. Повноваження суду касаційної інстанції за наслідками розгляду касаційної скарги. Підстави для скасування або зміни судового рішення судом касаційної інстанції. Судові рішення суду касаційної інстанції. Підстави для перегляду судових рішень Верховним Судом України. Право на звернення про перегляд судових рішень Верховним Судом України. Строк подання заяви про перегляд судового рішення. Вимоги до заяви про перегляд судового рішення Верховним Судом України. Подання заяви про перегляд судового рішення. Порядок розгляду справи Верховним Судом України. Види судових рішень Верховного Суду України та їх обов'язковість. Підстави для здійснення кримінального провадження за нововиявленими обставинами. Характеристика нововиявлених обставин. Особи, які мають право порушити питання про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами. Органи перегляду судових рішень, що набрали законної сили, та межі їх повноважень. Строки перегляду судових рішень за нововиявленими обставинами. Відкриття кримінального провадження за нововиявленими обставинами. Порядок перегляду судового рішення за нововиявленими обставинами. Види судових рішень за наслідками кримінального провадження за нововиявленими обставинами.

Поняття, значення та завдання стадії виконання судових рішень. Набрання судовим рішенням законної сили. Наслідки набрання законної сили судовим рішенням. Порядок та строки звернення судового рішення до виконання. Відстрочка виконання вироку. Питання, які вирішуються судом під час виконання вироків. Процесуальний порядок розгляду та вирішення питань, які виникають під час виконання вироку. Підстави для звільнення від відбування кримінального покарання. Умовно-дострокове звільнення від покарання і заміна невідбутої частини покарання більш м'яким. Застосування до засуджених примусового лікування та його припинення. Умови утримання осіб, засуджених до позбавлення волі. Розгляд судом клопотання про зняття судимості. Нагляд за дотриманням законів під час виконання судових рішень.

Загальні засади міжнародного співробітництва у кримінальному судочинстві. Обсяг та види міжнародного співробітництва під час кримінального провадження. Центральні органи України що забезпечують міжнародне співробітництво у кримінальному провадженні. Міжнародна правова допомога при проведенні процесуальних дій. Зміст та форма запиту про міжнародну правову допомогу. Виконання запиту в іноземній державі. Розгляд запиту іноземного компетентного органу про міжнародну правову допомогу. Порядок виконання запиту (доручення) про міжнародну правову допомогу на території України. Виклик особи, яка перебуває за межами України. Допит за запитом компетентного органу іноземної держави шляхом проведення відео- або телефонної конференції. Розшук, арешт і конфіскація майна. Створення і діяльність спільних слідчих груп. Видача осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиція). Порядок підготовки документів та направлення запитів про видачу особи (екстрадицію). Межі кримінальної відповідальності виданої особи. Центральні органи України щодо видачі особи (екстрадиції). Особливості затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення за межами України. Екстрадиційний арешт. Рішення за запитом про видачу особи (екстрадицію) та їх оскарження. Порядок і умови перейняття кримінального провадження від іноземних держав. Порядок кримінального провадження, що перейняте від іншої держави. Порядок і умови передання кримінального провадження компетентному органу іншої держави. Визнання та виконання вироків судів іноземних держав та передача засуджених осіб. Виконання вироку суду іноземної держави. Розгляд судом питання про приведення вироку суду іноземної держави у відповідність із законодавством України. Умови передачі засуджених осіб і їх прийняття для відбування покарання. Визнання та виконання вироків міжнародних судових установ.

Види особливих проваджень у кримінальному процесі. Кримінальне провадження на підставі угод. Види угод, їх ініціювання та умови укладання. Зміст угоди про примирення. Зміст угоди про визнання винуватості. Загальний порядок судового провадження на підставі угоди. Вирок на підставі угоди. Наслідки невиконання угоди. Кримінального провадження у формі приватного обвинувачення. Відшкодування шкоди потерпілому у кримінальному провадженні у формі

приватного обвинувачення. Кримінальне провадження щодо окремої категорії осіб. Кримінальне провадження щодо неповнолітніх. Обставини, що підлягають встановленню у кримінальному провадженні щодо неповнолітніх. Порядок кримінального провадження щодо неповнолітніх. Особливості проведення процесуальних дій та застосування заходів примусу щодо неповнолітніх підозрюваних, обвинувачених. Порядок застосування до неповнолітнього обвинуваченого примусових заходів виховного характеру. Застосування примусових заходів виховного характеру до неповнолітніх, які не досягли віку кримінальної відповідальності. Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Підстави для здійснення кримінального провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Особливості досудового та судового кримінального провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру та щодо обмежено осудних осіб. Проведення психіатричної експертизи. Обставини що підлягають встановленню у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру. Особливості кримінального провадження, яке містить відомості, що становлять державну таємницю. Кримінальне провадження на території дипломатичних представництв, консульських установ України, на повітряному, морському чи річковому судні, що перебуває за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні. Місце проведення досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених на території дипломатичних представництв, консульських установ, суден України. Відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження.

Дисципліна “Цивільне процесуальне право”:

Цивільний процесуальний порядок – форма захисту майнових, особистих немайнових прав і охоронюваних законом інтересів громадян і організацій. Поняття цивільного процесуального права. Цивільне процесуальне право в системі права України. Джерела цивільного процесуального права. Дія норм цивільного процесуального права. Цивільне судочинство і його стадії. Наука цивільного процесуального права.

Поняття принципів цивільного процесуального права та їх значення. Систематизація принципів цивільного процесуального права та їх класифікація. Систематизація принципів цивільного процесуального права за їх змістом і сферою дії.

Конституційні принципи цивільного процесуального права. Принципи, закріплені законодавством про судочинство.

Поняття цивільних процесуальних правовідносин. Підстави і передумови виникнення цивільних процесуальних правовідносин. Елементи цивільних процесуальних правовідносин: суб'єкти, зміст, об'єкт. Суб'єкти цивільних процесуальних правовідносин і їх класифікація. Суд як обов'язковий суб'єкт цивільних процесуальних правовідносин.

Поняття, види і загальні правила цивільної юрисдикції (житлові, авторські і винахідницькі, шлюбно-сімейні, трудові, земельні та ін. правовідносини). Підвідомчість кількох пов'язаних між собою вимог. Поняття і значення підсудності. Види підсудності: функціональна, родова і територіальна. Правила зміни підсудності.

Склад суду. Підстави для відводу судді. Недопустимість повторної участі судді в розгляді справи. Порядок вирішення заяви про відвід (самовідвід), наслідки відводу суду (судді). Підстави для відводу секретаря судового засідання, експерта, спеціаліста, перекладача.

Поняття сторін в цивільному процесі. Цивільна процесуальна правоздатність та дієздатність особи. Право сторони на подання доказів. Право сторони на витребування доказів. Право сторони на ознайомлення з матеріалами справи. Право сторони робити витяги та копії документів у справі. Право сторони мати процесуального представника та ін.

Процесуальна співучасть. Неналежна сторона в процесі: умови і порядок заміни. Процесуальне правонаступництво. Поняття третіх осіб та порядок вступу третіх осіб в процес. Треті особи, які заявляють самостійні вимоги, їх права. Треті особи, які не заявляють самостійних вимог. Особливість участі третіх осіб у трудових справах.

Судові виклики і повідомлення.

Поняття і значення процесуального представництва. Підстави і види представництва в суді. Повноваження представника в суді. Процесуально-правове становище представника в суді.

Завдання і підстави участі прокурора в цивільному процесі. Форми і види участі прокурора в цивільному процесі. Мета та підстави участі органів та осіб, яким надано законом право захищати права, свободи та інтереси інших осіб в цивільному процесі. Форми участі органів державної влади, органів місцевого самоврядування в цивільному процесі. Процесуальні обов'язки органів державної влади, органів місцевого самоврядування в цивільному процесі. Особи, які є іншими учасниками цивільного процесу. Повноваження та обов'язки секретаря судового засідання та судового розпорядника. Права та обов'язки свідка. Права та обов'язки експерта, спеціаліста, перекладача.

Роль доказів і доказування в цивільному процесі. Поняття і види доказів. Доказування: поняття, ступені доказування, предмет доказування. Факти, які підлягають доказуванню і не підлягають. Належність доказів та допустимість засобів доказів. Засоби доказування: показання свідків, речові докази(письмові докази), висновки експертів. Забезпечення доказів.

Поняття і значення процесуальних строків. Класифікація процесуальних строків. Обчислення, зупинення, продовження і поновлення процесуальних строків.

Судові повістки. Зміст судової повістки і оголошення про виклик у суд. Порядок вручення судових повісток.

Поняття і види судових витрат, їх значення. Судовий збір. Витрати, пов'язані з розглядом справи в суді. Розподіл судових витрат між сторонами. Оскарження ухвал в питаннях визначення ціни позову та судових витрат.

Поняття і види санкцій цивільного процесуального права. Заходи процесуального примусу.

Поняття судового наказу і умови, необхідні для його видачі. Заява про видачу судового наказу.

Порядок видачі судового наказу і його зміст. Законна сила судового наказу і його скасування.

Позов як процесуальний засіб реалізації права на відкриття провадження у цивільній справі в суді. Елементи позову, види позовів. Право на позов і право на пред'явлення позову. Умови реалізації права на пред'явлення позову.

Процесуальний порядок пред'явлення позову. Наслідки його недотримання. Об'єднання і роз'єднання позовів. Процесуальні засоби, що забезпечують захист інтересів відповідача.

Забезпечення позову.

Мета, значення і зміст стадії підготовки справи до судового розгляду. Процесуальні дії судді по підготовці справи до судового розгляду.

Попереднє судове засідання. Строки підготовки справи та призначення справи до розгляду. Забезпечення доказів та забезпечення позову. Порядок заміни виду забезпечення позову. Відшкодування збитків, завданих забезпеченням позову.

Значення стадії судового розгляду цивільних справ. Судове засідання – процесуальна форма розгляду цивільних справ. Наслідки неявки в судове засідання особи, яка бере участь у справі.

Порядок дослідження доказів. Відкладення розгляду справи або оголошення перерви в її розгляді.

Фіксування судового засідання технічними засобами. Зауваження щодо технічного запису судового засідання, журналу судового засідання та їх розгляд. Порядок складання та оформлення протоколів про окремі процесуальні дії.

Ускладнення цивільного судочинства в стадії судового розгляду. Відкладення розгляду справи. Зупинення провадження у справі. Закриття провадження у справі. Залишення заяви без розгляду.

Поняття і види судових рішень, питання, які вирішує суд під час ухвалення рішення. Вимоги, яким має задовольняти судове рішення.

Визначення порядку і строку виконання рішення суду, забезпечення його виконання. Негайне виконання, надання відстрочки і розстрочки виконання. виправлення опісок та арифметичних помилок у судовому рішенні, додаткове рішення суду, роз'яснення рішення суду. Набрання рішенням суду законної сили.

Ухвали суду першої інстанції, їх зміст.

Поняття та зміст заочного розгляду цивільних справ. Зміст заочного рішення та його властивості. Оскарження заочного рішення. Порядок розгляду заяви про перегляд заочного рішення.

Скасування заочного рішення та поновлення змагального процесу. Відмінності заочного та змагального судочинства.

Суть і значення окремого провадження. Процесуальний порядок розгляду справ окремого провадження. Справи окремого провадження. Розгляд судом справ про обмеження цивільної

дієздатності фізичної особи, визнання фізичної особи недієздатною та поновлення цивільної дієздатності фізичної особи.

Розгляд судом справ про надання неповнолітній особі повної цивільної дієздатності: підстави; ініціатор порушення справи, підсудність, зміст заяви; процесуальний порядок розгляду справ.

Розгляд судом справ про визнання фізичної особи безвісно відсутньою або оголошення її померлою: підстави; ініціатор порушення справи, підсудність, зміст заяви; процесуальний порядок розгляду справ; дії суду в разі появи фізичної особи, яку було визнано безвісно відсутньою або оголошено померлою.

Розгляд судом справ про усиновлення: підсудність, заявники, зміст заяви, документи, які подають громадяни (усиновлювачі) інших держав або особами без громадянства, що постійно проживають за межами України; процесуальний порядок розгляду справ.

Розгляд судом справ про встановлення фактів, що мають юридичне значення: умови встановлення юридичних фактів судом, підсудність; факти, які можуть бути встановлені в судовому порядку та які не підлягають судовому розгляду в окремому провадженні; процесуальний порядок розгляду справ.

Відновлення прав на втрачені цінні папери на пред'явника та векселі: підсудність, зміст заяви; ухвала суду до судового розгляду, зміст публікації про виклик держателя втраченого цінного папера на пред'явника або векселя до суду; обов'язки держателя втраченого цінного папера на пред'явника або векселя; строк пред'явлення позову заявником до держателя втраченого цінного папера на пред'явника або векселя; процесуальний порядок розгляду справ.

Розкриття банківської таємниці: підсудність, зміст заяви; процесуальний порядок розгляду справ, термін розгляду справи судом.

Розгляд судом справ про передачу безхазяйної нерухомої речі у комунальну власність: підсудність; заявники, зміст заяви; підстави для відмови у прийнятті заяви судом; процесуальний порядок розгляду справ.

Розгляд судом справ про визнання спадщини відумерлою: підсудність; заявники, зміст заяви; підстави для відмови у прийнятті заяви судом; процесуальний порядок розгляду справ.

Розгляд судом справ про надання особі психіатричної допомоги у примусовому порядку: підсудність; заявники, зміст заяви; строки подання заяви та строки розгляду судом; процесуальний порядок розгляду справ.

Розгляд судом справ про обов'язкову госпіталізацію до протитуберкульозного закладу: підсудність; заявники, зміст заяви; строки подання заяви та строки розгляду судом; процесуальний порядок розгляду справ.

Поняття і право апеляційного оскарження рішень та ухвал суду першої інстанції та процесуальний порядок його реалізації. Форма і зміст апеляційної скарги, порядок внесення.

Підготовка справи до апеляційного розгляду, призначення до розгляду та порядок розгляду справи. Повноваження суду апеляційної інстанції.

Апеляційне оскарження і перевірка ухвал суду першої інстанції. Рішення і ухвала суду апеляційної інстанції.

Поняття і право касаційного оскарження рішень і ухвал першої й апеляційної інстанцій. 2. Порядок подання касаційної скарги, її форма і зміст.

Процесуальний порядок розгляду справи судом касаційної інстанції. Повноваження суду касаційної інстанції, його рішення та ухвали.

Підготовка справи до розгляду у Верховному Суді України, порядок розгляду. Повноваження Верховного Суду України. Постанови Верховного Суду України.

Провадження по перегляду судових рішень у зв'язку з нововиявленими обставинами, підстави перегляду. Суть і значення перегляду з нововиявленими обставинами рішень і ухвал суду, що набрали законної сили. Підстави перегляду судових рішень.

Форма і зміст заяви про перегляд судових рішень у зв'язку з нововиявленими обставинами, строк подання.

Суди, що здійснюють перегляд у зв'язку з нововиявленими обставинами. Процесуальний порядок розгляду справ. Оскарження ухвали суду. Відмінність перегляду судових рішень у зв'язку з нововиявленими обставинами від апеляційного.

Поняття і значення виконання судових рішень. Примусове виконання судових рішень. Підстави виконання і виконавчі документи. Процесуальні строки пред'явлення виконавчих документів до виконання.

Відстрочка або розстрочка виконання, зміна чи встановлення способу і порядку виконання.

Порядок вирішення питання про поворот виконання, строк подання заяв про поворот виконання. Особливості повороту виконання в окремих категоріях справ.

Право на звернення із скаргою до суду. Подання скарги, строки для звернення. Розгляд скарги, судові рішення за скаргою.

Розподіл витрат, пов'язаних з розглядом скарги. Виконання ухвали суду.

Цивільні процесуальні права іноземних громадян, іноземних підприємств і організацій. Визнання та виконання рішень іноземних судів в Україні, що підлягають примусовому виконанню. Строки пред'явлення рішення іноземного суду до примусового виконання.

Підсудність справ про надання дозволу на примусове виконання рішення іноземного суду. Порядок подання клопотання про надання дозволу на примусове виконання рішення іноземного суду.

Умови визнання рішення іноземного суду, що не підлягає примусовому виконанню. Порядок подання клопотання. Розгляд клопотання про визнання рішення іноземного суду, що не підлягає примусовому виконанню.

Процесуальні права та обов'язки іноземних осіб. Підсудність судам України цивільних справ з іноземним елементом. Звернення суду України із судовим дорученням про надання правової допомоги до іноземного суду або іншого компетентного органу іноземної держави, зміст і форма судового доручення.

Виконання в Україні судових доручень іноземних судів. Виконання судового доручення іноземного суду про вручення виклику до суду чи інших документів. Виконання судових доручень закордонними дипломатичними установами України.

Загальні положення про відновлення втраченого судового провадження. Підсудність заяви про відновлення втраченого впровадження. Порядок відновлення втраченого впровадження, особи, які мають право звертатися до суду із заявою. Розгляд справи про відновлення втраченого впровадження.

Третейські суди та їх види. Принципи третейського судочинства. Підвідомчість третейських судів. Провадження у третейських судах. Рішення третейського суду та випадки оскарження рішень до місцевого загального суду. Виконання рішень третейського суду.

Дисципліна “Господарське процесуальне право”:

Поняття господарського процесуального права. Предмет, метод і система господарського процесуального права. Дискусії щодо галузевої приналежності господарського процесуального права. Співвідношення господарського процесуального права з цивільним процесуальним правом та іншими суміжними галузями права.

Поняття, система і значення принципів господарського процесуального права, їх класифікація. Принципи: здійснення правосуддя на основі Конституції і прийнятих відповідно до неї нормативних актів (законності); здійснення правосуддя у господарському судочинстві тільки господарським судом; гарантованості права на судовий захист; рівності всіх перед законом і господарським судом; гарантованості права на юридичну допомогу та інші. Взаємозв'язок принципів господарського процесуального права.

Поняття підвідомчості справ господарським судом. Види підвідомчості. Загальні правила підвідомчості справ господарського суду. Економічний характер спірних правовідносин як критерій підвідомчості справ господарському суду. Суб'єктний склад як критерій підвідомчості справ господарському суду. Підвідомчість господарському суду спорів, що виникають із цивільних та інших правовідносин, дозволених у позовному провадженні. Підвідомчість господарському суду справ, що виникають з адміністративних та інших публічних правовідносин. Виключна підсудність справ.

Учасники господарського процесу, їх процесуальні права і обов'язки. Суддя. Відвід судді. Сторони в судовому процесі. Процесуальні права та обов'язки. Участь у справі кількох позивачів і відповідачів (процесуальна співучасть). Процесуальне правонаступництво. Види третіх осіб у

господарському процесі. Інші учасники господарського процесу: поняття і склад. Експерт. Свідок. Перекладач. Їх процесуальні права та обов'язки.

Позовна форма захисту в господарському суді. Поняття позову. Елементи позову. Види позовів. Право на позов і право на пред'явлення позову. Зміна позову. Відмова від позову. Визнання позову. Мирова угода. Процесуальні засоби захисту відповідача проти позову. Заперечення відповідача проти позову: матеріально-правові та процесуальні. Зустрічний позов і порядок його пред'явлення. Значення і зміст відзиву на позовну заяву. Заява та скарга як засоби захисту в господарському процесі. Сутність і підстави забезпечення позову. Заходи щодо забезпечення позову.

Поняття судового доказу та доказування у господарському процесі. Співвідношення судового пізнання і судового доказування. Межі доказування, доказові факти. Факти, що не підлягають доказуванню. Звільнення від доказування обставин справи, визнаних сторонами. Доказові презумпції (поняття і значення). Витребування доказів господарським судом. Класифікація доказів: прямі і непрямі; первісні і похідні; особисті, речові і змішані. Оцінка доказів. Поняття і види засобів доказування. Письмові і речові докази. Види письмових доказів. Порядок подання та витребування письмових доказів. Огляд, дослідження і зберігання речових доказів.

Поняття, види і значення судових витрат у господарському процесі. Судовий збір: розмір, порядок обчислення і сплати. Витрати, пов'язані з розглядом справи. Повернення державного мита. Звільнення від судових витрат. Розподіл судових витрат між сторонами. Відшкодування судових витрат державі.

Поняття і види строків у господарському процесі. Строки, встановлені законодавчими актами і терміни, що призначаються господарським судом. Строки розгляду справи господарським судом. Обчислення процесуальних строків. Закінчення процесуальних строків. Зупинення процесуальних строків. Відновлення та продовження процесуальних строків.

Поняття і значення стадії порушення провадження у справі. Порядок пред'явлення позову та наслідки його недотримання. Позовна заява: форма і зміст. Відмова у прийнятті позовної заяви та її наслідки. Залишення позовної заяви без руху, її процесуальні наслідки. Повернення позовної заяви, її процесуальні наслідки. Прийняття позовної заяви та винесення ухвали про порушення провадження у справі. Зміст ухвали. Завдання, значення і термін підготовки справи до судового розгляду. Процесуальні дії, що здійснюються судом в порядку підготовки справи до судового розгляду. Ухвала суду про призначення справи до судового розгляду.

Значення стадії судового розгляду у господарському суді першої інстанції. Порядок у засіданні господарського суду. Заходи, вжиті щодо порушників порядку. Порядок проведення судового засідання. Підготовча частина судового засідання. Відводи суддів та інших учасників процесу (підстави, порядок вирішення). Дозвіл господарським судом заяв і клопотань осіб, які беруть участь у справі. Розгляд справи по суті. Порядок дослідження доказів у справі.

Право апеляційного оскарження. Визначення апеляційної інстанції. Перегляд за апеляційною скаргою рішень та ухвал господарським судом. Строк подання апеляційної скарги. Форма і зміст апеляційної скарги. Надсилання копії апеляційної скарги сторонам у справі. Відзив на апеляційну скаргу. Повернення апеляційної скарги. Прийняття апеляційної скарги. Порядок розгляду апеляційної скарги. Відмова від апеляційної скарги. Межі перегляду справи в апеляційній інстанції. Строк розгляду апеляційної скарги. Повноваження апеляційної інстанції. Підстави для скасування або зміни рішення. Постанова апеляційної інстанції.

Сутність і значення касаційного провадження. Касаційна інстанція. Порядок подання касаційної скарги. Строк подання касаційної скарги. Форма і зміст касаційної скарги. Надсилання касаційної скарги сторонам у справі. Відзив на касаційну скаргу. Повернення касаційної скарги. Прийняття касаційної скарги. Відмова від касаційної скарги. Строк розгляду касаційної скарги. Постанова касаційної інстанції. Підстави для подання заяви про перегляд судових рішень господарських судів. Строк подання заяви про перегляд судових рішень господарських судів.

Підстави для відновлення справи за нововиявленими обставинами. Відмінність нововиявлених обставин від нових обставин і нових доказів. Порушення провадження про відновлення справи за нововиявленими обставинами. Коло осіб, які мають право на порушення провадження про відновлення справи за нововиявленими обставинами. Господарські суди, які розглядають заяви про відновлення справи за нововиявленими обставинами. Заява як засіб порушення провадження з перегляду судових постанов за нововиявленими обставинами. Зміст заяви. Терміни для подання

заяви, процесуальні наслідки їх пропуску. Повернення заяви. Визначення про порушення провадження про відновлення справи за нововиявленими обставинами. Порядок розгляду заяви про відновлення справи за нововиявленими обставинами. Повноваження господарського суду при розгляді заяви. Судові постанови, що виносяться господарським судом за результатами розгляду заяви про відновлення справи за нововиявленими обставинами.

Обов'язковість виконання судових рішень. Наказ господарського суду і пред'явлення його для виконання. Оформлення наказу господарського суду, виправлення помилки в ньому та визнання наказу таким, що не підлягає виконанню. Строк для пред'явлення наказу до виконання. Поновлення пропущеного строку для пред'явлення наказу до виконання. Зупинення виконання судового рішення. Оскарження дій чи бездіяльності органів державної виконавчої влади.

Процесуальні права і обов'язки іноземних суб'єктів господарювання. Підсудність судам справ за участю іноземних суб'єктів господарювання. Зміст і форма судового доручення про надання правової допомоги. Виконання в Україні судових доручень іноземних судів. Виконання судових доручень закордонними дипломатичними установами України.

Дисципліна “Судові та правоохоронні органи України”:

Судова влада в системі розподілу влад в Україні. Поняття й ознаки правосуддя. Принципи правосуддя. Правова основа правосуддя в Україні.

Судова система України. Ланки й інстанції судової системи. Реформа судової системи України.

Суди загальної юрисдикції: місцеві, апеляційні. Спеціалізовані суди в Україні: адміністративні і господарські. Верховний Суд України: структура й основні напрямки діяльності.

Конституційна юстиція в Україні. Конституційний Суд України як єдиний орган конституційної юрисдикції. Склад і формування складу Конституційного Суду України. Повноваження Конституційного Суду України. Суб'єкти права на звернення до Конституційного Суду України. Проведення зі справ у Конституційному Суді.

Вища рада юстиції України: повноваження і склад. Організаційне і фінансове забезпечення судової системи України.

Загальні засади діяльності прокуратури в Україні. Сутність прокурорської діяльності в контексті розподілу влад та державної функції правоохоронних органів. Конституційні завдання прокуратури. Правова основа діяльності прокуратури в Україні. Принципи організації і діяльності прокуратури.

Характеристика функцій прокуратури. Підтримання прокурором державного обвинувачення в суді. Представництво прокуратурою інтересів громадянина або держави в суді. Нагляд прокуратури за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство. Прокурорський нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян. Права і гарантії прокурорських працівників.

Система органів прокуратури та організація їх роботи. Генеральна прокуратура та Генеральний прокурор України. Територіальні прокуратури. Інші органи та установи прокуратури. Реформа прокуратури в Україні.

Поняття і призначення досудового розслідування. Сутність і складові частини досудового розслідування. Характеристика завдань досудового розслідування.

Оперативно-розшукова діяльність: поняття і призначення. Органи, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність. Права і відповідальність працівників, що займаються оперативно-розшуковою діяльністю.

Дізнання: поняття і призначення. Органи дізнання і розмежування їх компетенції. Права і відповідальність працівників органів дізнання.

Досудове слідство: поняття і призначення. Органи досудового слідства і розмежування їх компетенції. Предметна і персональна підслідність. Права і відповідальність слідчих.

Взаємодія органів, які проводять досудове розслідування.

Місце органів внутрішніх справ у системі правоохоронних органів України. Мета і завдання органів внутрішніх справ України. Система органів внутрішніх справ України за функціональним та ієрархічним критеріями. Правове регулювання діяльності органів внутрішніх справ України.

Міністерство внутрішніх справ України: завдання і структура. Національна поліція України: основні завдання і функції. Система поліції України. Характеристика структурних підрозділів поліції. Повноваження поліції.

Взаємодія органів внутрішніх справ з іншими правоохоронними органами України. Реформа органів внутрішніх справ України.

Державна безпека як напрямок правоохоронної політики держави. Призначення і правоохоронна сутність діяльності Служби безпеки України. Правове регулювання діяльності Служби безпеки України. Завдання і напрямки діяльності Служби безпеки України. Реформа Служби безпеки України.

Система органів Служби безпеки України. Центральне управління Служби безпеки України. Права і обов'язки органів і працівників Служби безпеки України. Взаємодія Служби безпеки України з іншими правоохоронними органами України. Контроль за діяльністю Служби безпеки України.

Мета і завдання діяльності Військової служби правопорядку у Збройних Силах України. Структура і організація діяльності Військової служби правопорядку у Збройних Силах України. Правовий статус військовослужбовців Військової служби правопорядку у Збройних Силах України.

Мета і завдання діяльності служби державної охорони органів державної влади України. Об'єкти охорони Управління державної охорони України. Організація державної охорони посадових осіб і взаємодія з іншими правоохоронними органами. Права і обов'язки працівників Управління державної охорони України.

Правозахисна сутність діяльності органів юстиції. Завдання і напрямки діяльності органів юстиції.

Система органів юстиції: Міністерство юстиції України, управління, територіальні органи юстиції. Державна виконавча служба України в системі органів юстиції. Органи РАЦС в системі органів юстиції. Організації експертного забезпечення правосуддя в системі органів юстиції.

Сприяння органів юстиції проведенню в Україні правової політики і правової реформи. Захист прав і свобод людини органами юстиції. Забезпечення органами юстиції законотворчої роботи. Ведення органами юстиції реєстраційної діяльності. Представництво Міністерством юстиції України інтересів держави у міжнародних судових організаціях. Сприяння органів юстиції правовій освіті і правовому вихованню українських громадян.

Роль правника у демократичному суспільстві. Адвокатура в системі судово-правоохоронних органів України. Поняття та завдання адвокатури в Україні. Правове регулювання діяльності адвокатури в Україні.

Принципи і організаційні форми діяльності адвокатури. Сутність вимог до осіб, які бажають займатися адвокатською діяльністю. Завдання кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури та Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури. Види адвокатської діяльності. Правове становище адвоката в Україні: професійні права та обов'язки.

Оплата праці адвоката. Надання адвокатом юридичної допомоги на громадських засадах. Дисциплінарна відповідальність адвоката та припинення адвокатської діяльності. Гарантії адвокатської діяльності та адвокатська таємниця. Соціальні права адвоката та його помічника. Стан і реформування адвокатури в Україні.

Правозахисна сутність нотаріальної діяльності. Поняття і призначення нотаріату. Завдання нотаріату. Правове регулювання нотаріальної діяльності. Принципи нотаріальної діяльності.

Системи органів нотаріату. Державні нотаріальні контори в системі органів нотаріату. Державні нотаріальні архіви в системі органів нотаріату. Приватні нотаріуси в системі органів нотаріату. Посадові особи, які уповноважені до вчинення окремих нотаріальних дій. Консульські і дипломатичні установи України, які уповноважені вчиняти нотаріальні дії.

Кваліфікаційні комісії нотаріату, як учасники правовідносин щодо нотаріальної діяльності. Органи юстиції як учасники правовідносин щодо нотаріальної діяльності. Об'єднання нотаріату. Українська нотаріальна палата.

Сутність вимог до осіб, які бажають займатися нотаріальною діяльністю. Реєстрація приватної нотаріальної практики. Плата за нотаріальні послуги. Відповідальність за неналежне вчинення нотаріальних дій.

Перелік нотаріальних дій. Загальні правила вчинення нотаріальних дій.

Кадровий корпус державних судових і правоохоронних органів: поняття і сутність особливого правового статусу. Загальні засади правових гарантій якісної діяльності та соціального забезпечення персоналу державних правоохоронних органів.

Статус суддів: обрання і призначення на посади, правові гарантії ефективної діяльності, соціальне забезпечення, особливості відповідальності.

Персонал органів прокуратури: підбір і призначення на посаду, правові гарантії ефективної діяльності, соціальне забезпечення, особливості відповідальності.

Персонал органів внутрішніх справ: підбір і призначення на посаду, правові гарантії ефективної діяльності, соціальне забезпечення, особливості відповідальності.

Особливості правового статусу персоналу недержавних правозахисних інституцій: адвокатури, нотаріату, недержавних охоронних структур, організацій громадського сектору.

Загальне уявлення про міжнародний правозахисний механізм. Правозахисна діяльність Організації Об'єднаних Націй. Характеристика регіональних правозахисних механізмів у світі. Правозахисна діяльність під егідою Ради Європи. Діяльність Організації з безпеки і співробітництва у Європі. Правозахисні утворення під егідою Співдружності незалежних держав.

Європейський суд з прав людини як орган захисту прав українських громадян. Право на звернення та юрисдикція Європейського суду з прав людини. Процедури складання звернень, розгляду справ і виконання рішень Європейського суду з прав людини.

Українські організації громадського сектору як суб'єкти правозахисту. Правове регулювання, сутність правозахисних завдань та класифікація громадських правозахисних організацій.

Міжнародна організація кримінальної поліції «Інтерполу» в системі правоохоронного співробітництва. Правоохоронні завдання «Інтерполу». Взаємодія «Інтерполу» з правоохоронними органами України.

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ:

Під час Додаткового вступного випробування вступникам забороняється користуватися будь-якою допоміжною літературою (підручниками, посібниками, науково-практичними коментарями, текстами нормативно-правових актів (кодексів, законів та ін.) як в паперовому, так і в електронному вигляді тощо) та будь-якими іншими джерелами інформації (мережею Інтернет тощо), а також будь-якими технічними засобами.

Критерії оцінювання відповідей вступника:

Загальна оцінка за Додаткове вступне випробування визначається **сумою балів за всі тестові питання** екзаменаційного завдання (максимум 100 балів).

Критерії оцінювання відповіді вступника на тестові питання такі:

- якщо обрано правильну відповідь – 1 бал;
- якщо обрано неправильну відповідь або не обрано жодної відповіді – 0 балів.

У разі наявності виправлень варіантів відповіді тест з виправленими відповідями оцінюється в 0 балів.

Таблиця переведення суми набраних балів за всі тести в оцінки ECTS:

Сума набраних балів	Оцінка
95 – 100	відмінно
85 – 94	дуже добре
75 – 84	добре
65 – 74	задовільно
60 – 64	достатньо
0 – 59	незадовільно

Зразок екзаменаційного завдання

Національний технічний університет України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”

Додаткове випробування для вступу
на освітньо-професійну програму підготовки магістра
за спеціальністю 081 “Право”

Екзаменаційне завдання № 00

1. За формою державного устрою Україна є: а) ...; б) ...; в) ...; г)...
  2. Строк повноважень Президента України складає: а) ...; б) ...; в) ...; г)...
  3. Адміністративними стягненнями є:
а) ...; б) ...; в) ...; г)...
- ...(всього 100 тестових питань)

Затверджено Вченою радою факультету соціології і права протокол № від __ лютого 2018 р.

Голова атестаційної комісії _____ Мельниченко А.А. Голова підкомісії _____ Кравчук О.О.
(підпис) (прізвище, ініціали) (підпис) (прізвище, ініціали)

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

Дисципліна “Теорія держави і права”:

1. Актуальні проблеми теорії держави і права : навч. посібник (за вимогами кредитно-модульної системи навчання) для бакалаврів у галузі знань “Право” за напрямом “Правознавство” / [Є. В. Білозьоров, Є. О. Гіда, А. М. Завальний та ін.]; за заг. ред. Є. О. Гіди. – К. : Вид. Ліпкан О.С., 2010. – 258 с.
2. Балинська О. М. Проблеми теорії держави і права : навч. посіб. / О. М. Балинська, Т. З. Гарасимів. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Львів, 2010. – 416 с.
3. Бобровник С. В. Проблеми теорії держави і права : курс лекцій / С. В. Бобровник. – К. : Вид-во Київського ун-ту права, 2004. – 122 с.
4. Гусарев С. Д. Теорія права і держави : навч. посібник / Гусарев С. Д., Олійник А. Ю., Слюсаренко О. Л.. – К. : Всеукраїнська асоціація видавців “Правова єдність”, 2008. – 270 с.
5. Загальна теорія держави і права : навч. посіб. / Р. А. Калюжний, С. М. Тимченко, Н. М. Пархоменко, С. М. Легуша. – К. : Видавець Паливода А.В., 2007. – 296 с.
6. Загальна теорія держави і права (основні поняття, категорії, правові конструкції та наукові концепції) : навч. посіб. / [О. Л. Копиленко, О. В. Зайчук, А. П. Заєць та ін.]; за ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 400 с.
7. Загальна теорія держави і права : підручник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / [М. В. Цвік, В. Д. Ткаченко, Л. Л. Рогачова та ін.]; за ред. М. В. Цвіка, О. В. Петришина. – Х. : Право, 2010. – 583 с.
8. Загальна теорія держави та права : підручник для студ. вищ. навч. закл. освіти / М. С. Кельман, О. Г. Мурашин, Н. М. Хома. – Львів : Новий Світ-2000, 2003. – 583 с.
9. Качур В. О. Теорія держави та права : навч. посіб. / В. О. Качур. – К. : ЦП “КОМПРИНТ”, 2014. – 328 с.
10. Кириченко В. М. Теорія держави і права: модульний курс : навч. посібник для студ. ВНЗ / Кириченко В. М., Куракін О. М. – К. : ЦУЛ, 2010. – 263 с.
11. Коталейчук С. П. Теорія держави та права : навч. посібник для підготовки до держ. іспитів / С. П. Коталейчук. – К. : КНТ, 2009. – 320 с.

12. Котюк В. О. Загальна теорія держави і права : навч. посіб. / В. О. Котюк. – К.: Атіка, 2005. – 592 с.
13. Крестовська Н. М. Теорія держави і права : елементарний курс / Н. М. Крестовська, Л. Г. Матвєєва. – Вид. третє. – Х. : Одіссей, 2012. – 432 с.
14. Крестовська Н. М. Теорія держави і права. Підручник. Практикум. Тести : підручник / Н. М. Крестовська, Л. Г. Матвєєва. – К. : Юрінком Інтер, 2015. – 584 с.
15. Лемак В. В. Загальна теорія держави і права : навч. посіб. / В. В. Лемак. – Ужгород : ПП "Медіум", 2003. – 251 с.
16. Лук'янов Д. В. Теорія держави і права : посіб. для підготов. до держ. іспитів / [Д. В. Лук'янов, С. П. Погребняк, Г. О. Христова]; за заг. ред. О. В. Петришина. – Х. : Право, 2012. – 190 с.
17. Мала енциклопедія теорії держави і права / [С. В. Бобровник, О. І. Чаплюк, О. М. Мельник та ін.]; за заг. ред. Ю. Л. Бошицького. – К. : Кондор-Видавництво, 2010. – 368 с.
18. Марчук В. М. Нариси теорії права : навч. посіб. / В. М. Марчук, Л. В. Ніколаєва. – 2-ге вид., доп. – К. : Книга, 2004. – 374 с.
19. Марчук В. М. Теорія держави і права : навч. посіб. / В. М. Марчук, О. В. Корольков. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. – 415 с.
20. Мурашин О. Г. Загальна теорія держави і права : підручник для студентів ВНЗ / О. Г. Мурашин. – К. : Ун-т "Україна", 2014. – 560 с.
21. Олійник А. Ю. Основи історії і теорії держави та права: навч. посіб. / А. Ю. Олійник. – К. : Центр учбової літератури, 2015. – 200 с.
22. Осауленко О. І. Загальна теорія держави і права: навч. посіб. для студ. ВНЗ / О. І. Осауленко. – К. : Істина, 2007. – 336 с.
23. Пендюра М. М. Теорія держави і права : посіб. для підгот. до іспитів / М. М. Пендюра. – К. : ТЕКСТ, 2008. – 188 с.
24. Поляков И. И. Теория права и государства : учебник / И. И. Поляков. – Одеса : Фенікс, 2011. – 533,[7] с.
25. Рабінович П. М. Основи загальної теорії права та держави : навч. посіб. / П. М. Рабінович. – Вид. 9-е, зі змін. – Львів : Край, 2007. – 188 с.
26. Середа Г. П. Проблеми теорії держави і права : навч. посібник / Середа Г. П., Стеценко С. Г. – К. : КНТ, 2009. – 183 с.
27. Сидоренко М. Й. Теорія держави і права (курс лекцій) : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / М. Й. Сидоренко. – Вид. 2-ге, переробл. і доповн. – К. : Ун-т "Україна", 2013. – 197,[1] с.
28. Скакун О. Ф. Теорія права і держави : підручник / О. Ф. Скакун. – Вид. 4-те, допов. і перероб. – К. : Алерта, 2014. – 524 с.
29. Теорія держави і права : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [С. К. Бостан та ін.]. – К. : Академія, 2013. – 346 с.
30. Теорія держави і права : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / [Кучук А. М., Талдикін О. В., Орлова О. О. та ін.]; кер. авт. кол. Ю. А. Ведерніков. – Дніпропетровськ: : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2013. – 384 с.
31. Теорія держави і права : навч. посібник для студентів, які навчаються за напрямом підготовки 6.030202 – "Міжнародне право" / [А. М. Шульга, Л. В. Новікова, В. І. Сідоров та ін.]; за ред. А. М. Шульги. – Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2014. – 464 с.
32. Теорія держави і права : підручник для студ. вищ. навч. закл. / [О. В. Петришин, С. П. погребняк, В. С. Смородинський та ін.]; за ред. О. В. Петришина. – Х. : Право, 2014. – 368 с.
33. Теорія держави і права. Академічний курс : підручник / [Зайчук О. В., Заєць А. П., Журавський В. С. та ін.]; за ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко. – 2-ге вид. переробл. і доп. – К. : Юрінком Інтер, 2006. – 688 с.
34. Теорія держави і права : навч. посіб. / [А. М. Колодій, В. В. Копейчиков, С. Л. Лисенков та ін.]; за заг. ред. С. Л. Лисенкова. В. В. Копейчикова. – Вид. стереотип. – К. : Юрінком Інтер, 2003. – 320 с.
35. Теорія держави і права : посібник для підготовки до іспитів / С. М. Тимченко, Р. А. Калюжний, Н. М. Пархоменко, С.М. Легуша. – К. : Видавець Паливода А.В., 2007. – 176 с.
36. Шестопалова Л. М. Теорія права та держави : посіб. / Л. М. Шестопалова. – К. : Паливода А. В., 2012. – 255 с.

1. Бисага Ю. М. Конституційно-процесуальне право України : [підручник для студ. вищ. навч. закл. України] / Бисага Ю. М., Гомонай В. В., Чечерський В. І. – Вид. 6-е, допов. та вдоскон. – Ужгород : Ліра, 2011. – 358 с.
2. Демків Р. Я. Конституційне право України : курс лекцій / Р. Я. Демків. – Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2012. – 331 с.
3. Конституционное право Украины : учеб. пособие / [М. Н. Воронов, А. В. Зубенко, Т. Е. Кагановская и др.]; под ред. М. Н. Воронова. – Х. : ХНУ им. В. Н. Каразина, 2013. – 404 с.
4. Конституційне право України : підручник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / [Л. К. Байрачна, Ю. Г. Барабаш, Ф. В. Веніславський та ін.]; за ред. В. П. Колісника та Ю. Г. Барабаша. – Х. : Право, 2010. – 415 с.
5. Конституційне право України : навч. посіб. для підгот. до іспиту за кредит.-модул. системою навчання : [для студ. вищ. навч. закл.] / В. О. Боняк, В. А. Завгородній, А. В. Самотуга, Л. А. Філянїна. – Дніпропетровськ : Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2013. – 295 с.
6. Конституційне право України : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [В. І. Орленко та ін.]; за ред. Ю. І. Крегула. – 2-ге вид., допов. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. – 527 с.
7. Конституційне право України : підручник / [Алмаші М. М. та ін.]; під заг. ред. Ю. М. Бисаги. – 7-е вид. – Ужгород : Гельветика, 2013. – 359 с.
8. Конституційне право України : підручник для студ. вищ. навч. закл. / [Байрачна Л. К., Журавський В. С., Колісник В. П. та ін.]; За ред. Ю. М. Тодики, В. С. Журавського. – К. : Видавничий дім “Ін Юре”, 2002. – 544 с.
9. Конституційне право України : посіб. для підготов. до іспитів / [Ю. Г. Барабаш та ін.]; за заг. ред. Ю. Г. Барабаша. – Х. : Право, 2012. – 302,[1] с.
10. Конституційне право України. Академічний курс : підручник для студ. вищих навч. закл. : у 2 т. Т. 1 / Погорілко В. Ф., Федоренко В. Л.; за заг. ред. Ю. С. Шемшученка. – К. : ТОВ “Видавництво “Юридична думка”, 2006. – 544 с.; Т. 2 / [В. О. Антонов, О. В. Батанов, Н. В. Воротїна та ін.]; за заг. ред. Ю. С. Шемшученка. – К. : ТОВ “Видавництво “Юридична думка”, 2008. – 800 с.
11. Конституція України : науково-практичний коментар / [Андрійко О. Ф. та ін.]. – 2-е вид., переробл. і доповн. – Х. : Право, 2011. – 1128 с.
12. Кравченко В. В. Конституційне право України : навч. посіб. / В. В. Кравченко. – Вид. 6-те, випр. та доп. – К. : Атіка, 2009. – 607 с.
13. Курс конституционного права Украины : учебник / под ред. М. А. Баймуратова и А. В. Батанова. – Сумы : Унив. кн., 2012. – Том 1: Общая часть Основы теории конституционного права; Том 2: Конституционный строй Украины. – 99 с.
14. Лисенков С. Л. Основи конституційного процесуального права: навч. посіб. / С. Л. Лисенков. – К. : Юрисконсульт; К. : КНТ, 2007. – 270 с.
15. Майданник О. О. Конституційне право : курс лекцій : для студ. юрид. навч. закл., ф-тів та від-нь всіх форм навчання / О. О. Майданник. – К. : Акад. праці і соц. відносин Федер. профспілок України, 2013. – 363 с.
16. Мала енциклопедія конституційного права / [Бошицький Ю. Л. та ін.]; за заг. ред. Ю. Л. Бошицького. – К. : Кондор, 2012. – 461 с.
17. Наливайко Л. Р. Тлумачний термінологічний словник з конституційного права : [для студ. вищ. навч. закл.] / Л. Р. Наливайко, М. В. Беляєва. – К. : Хай-Тек Прес, 2013. – 406 с.
18. Орленко В. І. Конституційне право України : посіб. для підготов. до іспитів / В. І. Орленко, В. В. Орленко. – 7-е вид., стереотип. – К. : Паливода А. В., 2013. – 156 с.
19. Погорілко В. Ф. Конституційне право України : підручник [для студ. і магістрів вищ. юрид. і неюрид. навч. закл., усіх, хто цікавиться проблемами конституційного права та Конституції України] / В. Ф. Погорілко, В. Л. Федоренко. – К. : КНТ : Вид-во Ліра-К, 2011. – 527 с.
20. Проблеми сучасної конституціоналістики : Конституційні перетворення в Україні : навч. посіб. / [Орзїх М. П. та ін.]; за ред. М. П. Орзїха. – К. : Юрінком Інтер, 2012. – 430 с.
21. Скрипнюк О. В. Конституційне право України: академічний курс : підручник для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Скрипнюк. – К.: Ін Юре, 2010. – 669 с.
22. Скрипнюк О. В. Курс сучасного конституційного права України: академічне видання / О. В. Скрипнюк. – Х. : Право, 2009. – 466 с.
23. Совгиря О. В. Конституційне право України. Повний курс : навч. посіб. / О. В. Совгиря, Н. Г. Шукліна. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К., 2012. – 544 с.
24. Фрицький О. Ф. Конституційне право України : підручник / О. Ф. Фрицький. – 2-ге вид., перероб.

та доп. – К. : Юрінком Інтер, 2004. – 509 с.

25. Шаптала Н. К. Конституційне право України : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Н. К. Шаптала, Г. В. Задорожня. – Дніпропетровськ : ЛізуновПрес, 2012. – 472 с.

26. Шляхтун П. П. Конституційне право України : підручник / П. П. Шляхтун. – К. : Освіта України, КНТ, 2008. – 592 с.

27. Юринець Ю. Л. Конституційне право України : навч. посіб. / Ю. Л. Юринець. – Ужгород : Бреза, 2014. – 367 с.

Дисципліна “Адміністративне право”:

1. Абакумова Ю. В. Правове регулювання адміністративної відповідальності : навч. посіб. – Запоріжжя : КПУ, 2008. – 216 с.

2. Адміністративна відповідальність : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [Коломоєць Т. О. та ін.]; за заг. ред. Т. О. Коломоєць. – К. : Істина, 2011. – 184с.

3. Адміністративне право України: словник термінів: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / [Д. Є. Андрєєва, А. В. Басов, Ю. Ю. Басова та ін.]; за заг. ред. Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. – К. : Ін Юре, 2014. – 520 с.

4. Адміністративне право України в умовах реформування : навч. посіб. / С. В. Ківалов, Л. Р. Біла-Тіунова, О. В. Бачеріков, К. В. Бондаренко. – Одеса : Фенікс, 2012. – 172 с.

5. Адміністративне право України. Академічний курс. Підручник для студ. юрид. спец. вищих навч. закл. : У двох томах: Том 1: Загальна частина / [Авер'янов В. Б., Андрійко О. Ф., Битяк Ю. П. та ін.]; відп. ред. В. Б. Авер'янов. – К. : Видавництво “Юридична думка”, 2007. – 592 с. Том 2. Особлива частина [Авер'янов В. Б., Битяк Ю. П., Зуй В. В. та ін.]; відп. ред. В. Б. Авер'янов. – К. : Видавництво “Юридична думка”, 2009. – 600 с.

6. Адміністративне право України : підручник : у 2 т. – Херсон : ХМД, 2013. – Т. 1: Загальне адміністративне право. Академічний курс / [В. В. Галунько та ін.]. – 2013. – 393 с.

7. Адміністративне право України : підручник / [Ківалов С. В., Авер'янов В. Б., Додін Є. В. та ін.]; за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Юридична література, 2003. – 896 с.

8. Адміністративне право : підручник / [Ю. П. Битяк (кер. авт. кол.), В. М. Гаращук, В. В. Богущкий та ін.]; за заг. ред. Ю. П. Битяка, В. М. Гаращука, В. В. Зуй. – 2-ге вид., переробл. та доповн. – Х. : Право, 2013. – 656 с.

9. Адміністративне право України : підручник для студ. ВНЗ / [Коломоєць Т. О., Лютіков П. С., Меліхова О. Ю. та ін.]; за заг. ред. Т. О. Коломоєць. – Вид. 2-ге, змінене і доповн. – К. : Істина, 2012. – 528 с.

10. Адміністративно-правове регулювання публічного адміністрування в Україні : навч. посібник для студентів юридичних факультетів / [О. Г. Бондар, Т. О. Коломоєць, В. К. Колпаков та ін.]. – Запоріжжя : ЗНУ, 2014. – 204 с.

11. Богущкий В. В. Провадження у справах про адміністративні правопорушення: актуальні проблеми адміністративного права: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / В. В. Богущкий, В. В. Богущка, В. В. Мартиновський. – Х. : ФІНН, 2011. – 199с.

12. Богущкий В. В. Адміністративне право України як галузь права : [навч. посіб.] / В. В. Богущкий, А. В. Богущка. – [2-е вид., переробл. і доповн.]. – Х. : ФІНН, 2011. – 119 с.

13. Бурбика М. М. Адміністративне право України : навч. посіб. / М. М. Бурбика, А. В. Солонар, К. Д. Янішевська. – Суми : Мрія, 2015. – 357 с.

14. Ведерніков Ю. А. Адміністративне право України : навч. посіб. / Ю. А. Ведерніков, В. К. Шкарупа. – К. : ЦНЛ, 2005. – 334 с.

15. Голосніченко І. П. Адміністративна відповідальність (загальні положення та правопорушення у сфері обігу наркотиків) : навч. посіб. / І. П. Голосніченко, Н. І. Золотарьова, Д. О. Штанько; за заг. ред. І. П. Голосніченка. – К. : КІВС, 2002. – 141 с.

16. Голосніченко І. П. Адміністративне право України: основні поняття. Загальна та особлива частини : навч. посіб. / І. П. Голосніченко, М. Ф. Стахурський, Н. І. Золотарьова; за заг. ред. І. П. Голосніченка. – К. : ГАН, 2005. – 232 с.

17. Загальне адміністративне право : підручник / [Гриценко І. С., Мельник Р. С., Пухтецька А. А. та ін.]; за заг. ред. І. С. Гриценка. – К. : Юрінком Інтер, 2015. – 568 с.

18. Загуменник В. І. Адміністративне право України : зб. основних питань та відповідей (заг. частина) : навч. посіб. / В. І. Загуменник, В. В. Проценко; під. заг. ред. Крупчана О. Д. – Бендери ; К. : Поліграфіст, 2012. – 443 с.

19. Загуменник В. І. Адміністративне право України: основні категорії та поняття : навч. посібник / В. І. Загуменник, В. В. Мусієнко, В. В. Проценко; під заг. ред. О. Х. Юлдашева. – Бендери; К. : Поліграфіст, 2010. – 512 с.
20. Ківалов С. В. Адміністративне право України : навч. посіб. / С. В. Ківалов, Л. Р. Біла-Тіунова. – Вид. 6-те, стер. – Одеса : Фенікс, 2012. – 399 с.
21. Кісіль З. Р. Адміністративне право : навч. посіб. [для студ., аспірантів, викладачів вищ. навч. закл.] / З. Р. Кісіль, Р. В. Кісіль. – 3-є вид. – К. : Правова єдність, 2011. – 695 с.
22. Кодекс Украины об административных правонарушениях: Научно-практический комментарий. Изд. шестое; дополн. и переработ. / [А. С. Васильев, Е. В. Додин, О. П. Подцерковный и др.]; под общ. ред. А. С. Васильева, А. И. Миколенко. – Х. : ООО “Одиссей”, 2008.
23. Коломоєць Т. О. Вступ до навчального курсу “Адміністративне право України” : навч. лекція: реком. Вчен. радою ЗНУ / Т. О. Коломоєць, В. К. Колпаков. – К. : Ін Юре, 2014. – 240 с.
24. Коломоєць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс : підручник / Т. О. Коломоєць. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 576 с.
25. Коломоєць Т. О. Публічне адміністрування в Україні в умовах реформування (адміністративно-правовий аспект) : навч. посіб. для студентів юрид. ф-тів / Т. О. Коломоєць, П. С. Лютіков. – Запоріжжя : Запорізь. нац. ун-т, 2013. – 215 с.
26. Колпаков В. К. Адміністративна відповідальність (адміністративно-деліктне право) : навч. посіб. / В. К. Колпаков. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 256 с.
27. Колпаков В. К. Адміністративне право України : підручник / В. К. Колпаков. – 3-є вид., стер. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – 752 с.
28. Колпаков В. К. Адміністративне право України : підручник / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко. – К. : Юрінком Інтер, 2003. – 544 с.
29. Крегул Ю. І Адміністративне право і процес : навч. посіб. / Ю. І. Крегул. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. – 223 с.
30. Курс адміністративного права України : підручник / [Колпаков В. К., Кузьменко О. В., Пастух І. Д. та ін.]. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2013. – 872 с.
31. Ляхович У. І. Адміністративна відповідальність : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – Івано-Франківськ : [Вид-во Прикарпат. нац. ун-ту ім. В. Стефаника], 2010. – 169 с.
32. Мельник Р. С. Загальне адміністративне право : навч. посібник / Р. С. Мельник, В. М. Бевзенко; за заг. ред. Р. С. Мельника. – К. : Ваіте, 2014. – 376 с.
33. Миколенко А. И. Административный процесс и административная ответственность в Украине : учеб. пособие / А. И. Миколенко. – 2-е изд., доп. – Х. : Одиссей, 2006. – 352 с.
34. Науково-практичний коментар Кодексу України про адміністративні правопорушення. станом на 2 квітня 2012 р. / [Бортник Н. П., Беляков К. І., Петков С. В. та ін.]; за заг. ред. С. В. Петкова та С. М. Морозова. – К. : “Центр учбової літератури”, 2012. – 1248 с.
35. Науково-практичний коментар Кодексу України про адміністративні правопорушення: із змінами та допов. станом на 10 вересня 2013 р. / [Андрєєва О. Б. та ін.]; під ред. Калюжного Р. А., Іншина М. І., Шопіної І. М. – Вид. 5-ге. – К. : Всеукр. асоц. видавців ”Правова єдність”, 2013. – 975 с.
36. Павлов Д. М. Адміністративне право. Загальна частина : конспект лекцій / Д. М. Павлов. – К. : МАУП, 2007. – 136с.
37. Подлінев С. Д. Адміністративна відповідальність : курс лекцій / С. Д. Подлінев. – Одеса : Юридична література, 2008. – 648с.
38. Стеценко С. Г. Адміністративне право України : навч. посіб. / С. Г. Стеценко. – Вид. 2-ге, доп. і перероб. – К. : Атіка, 2009. – 639 с.
39. Столбовий В. М. Адміністративне право України : посіб. для підготовки до іспитів / В. М. Столбовий. – Вид. друге. – К. : Вид. О.С. Ліпкан, 2010. – 159с.
40. Тереняк Л. В. Адміністративне право : словник основних термінів / Л. В. Тереняк. – Х. : ХНАУ, 2012. – 66 с.
41. Федорук Н. С. Адміністративне право України (загальна частина) : навч. посібник / Н. С. Федорук. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2013. – 296 с.
42. Шестак Л. В. Адміністративне право : навч. посіб. / Л. В. Шестак. – Чернігів : Черніг. держ. ін-т права, соц. технологій та праці, 2011. – 254 с.

1. Актуальні проблеми кримінального права : навч. посіб. / В. М. Попович, П. А. Транчук, А. В. Андрушко, С. В. Логін. – К. : Юрінком Інтер, 2009. – 251 с.
2. Бантишев О. Ф. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України. Загальна частина : (постатейний коментар та науково-теоретична характеристика окремих положень) / О. Ф. Бантишев, С. А. Кузьмін. – К. : Паливода А. В., 2010. – 333,[1] с.
3. Васильківська І. П. Кримінальне право України : загальна частина : навч. посіб. / І. П. Васильківська. – К. : КНЕУ, 2013. – 295 с.
4. Вереша Р. В. Кримінальне право України : Загальна частина : навч. посіб. / Р. В. Вереша. – К. : Правова єдність, 2014. – 351 с.
5. Гончар Т. А. Уголовное право Украины : Общая и Особенная части : учеб. пособие для подгот. к экзамену / Т. А. Гончар, Е. Л. Стрельцов, О. А. Чуваков; под общ. ред. Е. Л. Стрельцова. – Изд. 2-е, перераб. и доп. – Х. : Одиссей, 2012. – 263,[1] с.
6. Жаровська Г. П. Кримінальне право України (загальна частина) : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Г. Жаровська, О. Ющик. – Чернівці : Чернів. нац. ун-т, 2013. – 302 с.
7. Кримінальне право України : Загальна частина : навч. посіб. / [А. М. Бабенко та ін.]; за заг. ред. О. М. Бандурки. – Х. : ХНУВС, 2011. – 374 с.
8. Кримінальне право України. Загальна частина : навч. посібник / [В. М. Трубников, М. В. Даньшин, О. О. Житний та ін.]; за заг. ред. В. М. Трубникова. – Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2015. – 444 с.
9. Кримінальне право України: Загальна частина : підручник / [В. І. Борисов, В. Я. Тацій, В. І. Тютюгін та ін.]; за ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. – 5-те вид., переробл. і допов. – Х. : Право, 2015. – 528 с.
10. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / [Александров Ю. В., Антипов В. І., Володько М. В. та ін.]; за ред. М. І. Мельника, В. А. Клименка. – Вид. 5-те, перероб. та доп. – К. : Атіка, 2009. – 407 с.
11. Кримінальне право України (у питаннях та відповідях) : навч. посіб. / [Литвинов О. М., Житний О. О., Васильєв А. А. та ін.]; за заг. ред. О. М. Литвинова. – Х. : НікаНова, 2015. – 400 с.
12. Кримінальний кодекс України: Науково-практичний коментар. Видання шосте, перероблене та доповнене / Відп. ред. Є.Л. Стрельцов. – Х.: ТОВ “Одіссей”, 2010. – 805 с.
13. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. / за заг. ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. – 5-те вид., допов. – Х. : Право, 2013. – Т. 1 : Загальна частина / [Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін.]. – 2013. – 376 с.
14. Кузнецов В. В. Кримінальне право України: питання та задачі для підготовки до вступних, семестрових та державних екзаменів : навч. посіб. для студ. ВНЗ. / Кузнецов В. В., Савченко А. В.; за заг. ред. О. М. Джужи. – Вид., 2-ге доп. та перероб. – К. : Центр учбової літ., 2011. – 392 с.
15. Кузнецов В. В. Кримінальне право України : посіб. для підгот. до іспитів. / Кузнецов В. В., Савченко А. В.; за заг. ред. О. М. Джужи. – Вид. 4-е, доп. та перероб. – К. : Паливода А.В., 2009. – 302 с.
16. Литвиненко Т. А. Кримінальне право України у поняттях і термінах : словник-довідник для ВНЗ / Т. А. Литвиненко. – Х. : ФОРТ, 2013. – 108 с.
17. Мала енциклопедія кримінального права / [Бошицький Ю. Л. та ін.]; за заг. ред. Ю. Л. Бошицького, З. А. Тростюк. – К. : Кондор, 2012. – 282 с.
18. Назимко Є. С. Кримінальне право України: предмет, завдання, система, методологія, принципи, джерела. Кримінально-правова політика : навч. посіб. – Донецьк : Цифр. тип., 2013. – 92 с.
19. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України (2-е вид., перероб. та доп.) / За заг. ред. П.П. Андрушка, В.Г. Гончаренка, Є.В. Фесенка. – К.: Дакор, 2008. – 1428 с.
20. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України. – 6-те вид., переробл. та доповн. / Відпов. ред. С.С. Яценко. – К.: А.С.К., 2010. – 848 с.
21. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України : у 2 т. / За ред. П. П. Андрушко. – Т. 1: – К. : Правова єдність, 2009. – 964 с.; Т. 2 : – К.: Правова єдність, 2009. – 624 с.
22. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / [Бойко А. М., Брич Л. П., Грищук В. К. та ін.]; за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. – 7-ме вид., переробл. та доповн. – К. : Юридична думка, 2010. – 1288 с.
23. Острогляд О. В. Основи кримінально-правової політики України та Кримінального права України (Загальна частина) : навч. посіб. для студентів ВНЗ / О. В. Острогляд. – Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2014. – 218 с.
24. Педан В. І. Кримінальне право України. Модуль I – II : навч. посіб. / В. І. Педан, В. К. Антошкіна. – Донецьк : Юго-Восток, 2011. – 279 с.

25. Сопільник Л. І. Кримінальне право України: загальна частина : навч. посіб. / Л. І. Сопільник, М. П. Федоров. – Львів : Львів. ун-т бізнесу та права, 2012. – 463 с.
26. Українське кримінальне право. Загальна частина : підручник / [Берзін П. С., Денисова Т. А., Дудоров О. О. та ін.]; за заг. ред. В. О. Навроцького. – К. : Юрінком Інтер, 2013. – 712 с.

Дисципліна “Кримінальне процесуальне право”:

1. Актуальні питання кримінального процесу України : навч. посіб. / за заг. ред. Є. М. Блажівського. – К. : ЦУЛ, 2013. – 303 с.
2. Кримінальне процесуальне право України : навч. посіб. / [Беляєва К. В. та ін.]; за ред. В. Г. Гончаренка та В. А. Колесника. – К. : Юстініан, 2014. – 573 с.
3. Кримінальний процес : навч. посіб. для підгот. до іспиту / [О. В. Капліна та ін.]. – Х. : Право, 2014. – 257 с.
4. Кримінальний процес : підручник / [Л. Д. Удалова, В. В. Рожнова, Д. П. Письменний та ін.]; за заг. ред. В. В. Коваленка, Л. Д. Удалової, Д. П. Письменного. – К. : “Центр учбової літератури”, 2013. – 544 с.
5. Кримінальний процес : підручник / [Ю. М. Грошевий, В. Я. Тацій, А. Р. Туманянц та ін.]; за заг. ред. В. Я. Тація, О. В. Капліної, О. Г. Шило. – Х. : Право, 2014. – 824 с.
6. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар : із змінами та допов. станом на 01.12.2012 р. / [В. Г. Гончаренко та ін.]; за заг. ред. В. Г. Гончаренка, В. Т. Нора, М. Є. Шумила. – К. : ЮСТІНІАН, 2012. – 1327 с.
7. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. Т. 1 / [О. М. Бандурка, Є. М. Блажівський, Є. П. Бурдоль та ін.]; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, А. В. Портнова. – Х. : Право, 2012. – 768 с.
8. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. Т. 2 / [О. М. Бандурка, Є. М. Блажівський, Є. П. Бурдоль та ін.]; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, А. В. Портнова. – Х. : Право, 2012. – 664 с.
9. Кримінальний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар / відп. ред.: С. В. Ківалов, С. М. Міщенко, В. Ю. Захарченко. – Х. : Одісей, 2013. – 1104 с.
10. Курс лекцій з кримінального процесу за новим Кримінальним процесуальним кодексом України (Загальна частина) / [Рожнова В. В., Савицький Д. О., Конюшенко Я. Ю. та ін.]. – К. : Нац. акад. внутр. справ, 2012. – 280 с.
11. Курс лекцій з кримінального процесу за новим Кримінальним процесуальним кодексом України (Особлива частина) / [Хабло О. Ю., Степанов О. С., Климчук М. П. та ін.]. – К. : Нац. акад. внутр. справ, 2012. – 200 с.
12. Лобойко Л. М. Кримінальний процес : підручник / Л. М. Лобойко. – К. : Істина, 2014. – 432 с.
13. Молдован А. В. Кримінальний процес України : Лекції. Процесуальні документи : навч. посіб. / А. В. Молдован, Р. С. Кацавець. – К. : Правова єдність, 2014. – 351 с.
14. Науково-практичний коментар до Кримінального процесуального кодексу України / [О. А. Банчук та ін.]; за ред. О. А. Банчука, Р. О. Куйбіди, М. І. Хавронюка. – Х. : Factor, 2013. – 1058 с.
15. Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України : у 4 т. / за заг. ред. О. В. Стовби. – Х. : Апостіль, 2015. – Т. 1; Т. 2 / [Алексейчук В. І. та ін.]. – 327 с.
16. Тертишник В. М. Кримінальний процес України. Загальна частина : підручник / В. М. Тертишник. – Акад. вид. – К. : Всеукр. асоц. видавців “Правова єдність”, 2014. – 438 с.
17. Тертишник В. М. Кримінальний процес України. Особлива частина : підручник / В. М. Тертишник. – Акад. вид. – К. : Всеукр. асоц. видавців “Правова єдність”, 2014. – 418 с.

Дисципліна “Адміністративне процесуальне право”:

1. Адміністративна юстиція в Україні : навч. посіб. / [Пономаренко Г. О., Комзюк А. Т., Мельник Р. С., Бевзенко В. М.]; за заг. ред. А. Т. Комзюка. – К. : Прецедент, 2009. – 198 с.
2. Адміністративне процесуальне (судове) право України : підручник / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Юридична література, 2007. – 312 с.
3. Адміністративне процесуальне право : навч. посіб. / [Т. П. Мінка, С. М. Алфьоров, Р. В. Миронюк та ін.]; за заг. ред. Т. П. Мінки. – Х. : Право, 2013. – 352 с.
4. Адміністративне судочинство : навч. посібник / [Рябченко О. П., Денисюк С. Ф., Джафарова О. В. та ін.]; за заг. ред. О. П. Рябченко. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2014. – 304 с.

5. Адміністративне судочинство України : підручник / за заг. ред. О. М. Пасенюка. – К. : Юрінком Інтер, 2009. – 670 с.
6. Адміністративне судочинство : підручник для студ ВНЗ / за заг. ред. Т. О. Коломєць. – К.-Запоріжжя : Істина, 2009. – 342 с.
7. Голосніченко І. П. Адміністративний процес : навч. посіб. / І. П. Голосніченко, М. Ф. Стахурський; за заг. ред. І. П. Голосніченка. – К. : ГАН, 2003. – 256 с.
8. Гончарук С. Т. Адміністративний процес : навч. посіб. / С. Т. Гончарук. – К.: НАУ, 2012. – 183,[1] с.
9. Демський Е. Ф. Адміністративне процесуальне право України : навч. посіб. / Е. Ф. Демський. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 495 с.
10. Ківалов С. В. Курс адміністративного процесуального права України. Загальна частина : підручник для студентів ВНЗ / С. В. Ківалов, І. О. Картузова, А. Ю. Осадчий. – Одеса : Фенікс, 2014. – 340 с.
11. Кодекс адміністративного судочинства України : науково-практичний коментар / [Армаш Н. О., Бандурка О. М., Басов А. В. та ін.]; за заг. ред. А. Т. Комзюка. – К. : Прецедент; Істина, 2009. – 823 с.
12. Кодекс адміністративного судочинства України : науково-практичний коментар. У 2-х томах. / за заг. ред. Р. О. Куйбіди. – К., 2007. – Т. 1. – 550с.; Т. 2. – 727с.
13. Комзюк А. Т. Адміністративний процес України : навч. посіб. / А. Т. Комзюк, В. М. Бевзенко, Р. С. Мельник. – К. : Прецедент, 2007. – 531 с.
14. Кравчук В. М. Науково-практичний коментар до Кодексу адміністративного судочинства України / В. М. Кравчук. – Х. : Фактор, 2011. – 798 с.
15. Кругул Ю. І. Адміністративне право і процес : навч. посіб. / Ю. І. Кругул. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. – 223 с.
16. Кузьменко О. В. Курс адміністративного процесу : навч. посіб. / О. В. Кузьменко. – К. : Юрінком Інтер, 2013. – 208 с.
17. Матвійчук В. К. Науково-практичний коментар до Кодексу адміністративного судочинства України: [в 2 т.] / В. К. Матвійчук, І. О. Хар. – 2-ге вид., змін. та доп. – К.: Алерта; КНТ, 2008. – Т. 1. – 787 с.; Т. 2. – 751 с.
18. Миколенко А. И. Административный процесс и административная ответственность в Украине : учеб. пособие / А. И. Миколенко. – 2-е изд., доп. – Х. : Одиссей, 2006. – 352 с.
19. Науково-практичний коментар Кодексу адміністративного судочинства України / [Темкіжев І. Х. та ін.]; за заг. ред. І. Х. Темкіжева. – 2-ге вид., переробл. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2012. – 718 с.
20. Основи адміністративного судочинства в Україні : [навч. посіб. для юрид. ф-тів та юрид. клінік]. / [за заг. ред. Александрової Н. В., Куйбіди Р. О.]. – К. : Конус-Ю, 2006. – 254,[1] с.

Дисципліна “Судові та правоохоронні органи України”:

1. Адвокатура України : навч. посіб. для студ. галузі знань 0304 ”Право” напряму підготов. 6.030401 ”Правознавство” (для ден. та заоч. форм навчання) / [уклад. Котуха О. С.]. – Львів : Вид-во Львів. комерц. акад., 2013. – 302 с.
2. Бараннік Р. В. Судові, правоохоронні та правозахисні органи України : навч. посіб. / Р. В. Бараннік. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : КНТ, 2011. – 351 с.
3. Басай В. Д. Судові, правоохоронні та правозахисні органи України: підручник для студ. вищих юрид. навч. закл.: У 3 кн. / В. Д. Басай. – Коломия : Видавничо-поліграфічне товариство “Вік”, 2006. – 972 с.
4. Бевзенко В. М. Адміністративні суди України : навч. посіб. для курсантів та студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. – К. : Алерта, 2006. – 272 с.
5. Вітик І. Р. Науково-практичний коментар до Закону України “Про Службу безпеки України” / І. Р. Вітик, В. Л. Костюк ; [за заг. ред. І. Р. Вітика]. – К. : Вадим Карпенко, 2011. – 351 с.
6. Глушков В. О. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. / В. О. Глушков, С. А. Кузьмін, В. В. Михайленко. – К. : Дакор, 2013. – 371 с.
7. Горіславська І. В. Господарські суди в системі судових органів України : навч. посіб. / І. В. Горіславська, Л. О. Панькова, О. А. Улютіна. – К. : Компринт, 2013. – 726 с.
8. Городовенко В. В. Судові та правоохоронні органи України : [навч. посібник для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня “бакалавр” напряму підготовки “Правознавство”] / В. В. Городовенко, О. Л. Макаренков. – Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2014. – 194 с.
9. Каркач П. М. Прокурор у судовому провадженні (процесуальні та криміналістичні аспекти) : навч.

посіб. / П. М. Каркач. – Х. : Право, 2014. – 180 с.

10. Ківалов С. В. Закон України “Про оперативно-розшукову діяльність”: науково-практичний коментар / [Ківалов С. В., Берназ В. Д., Притула А. М.]; за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2013. – 188 с.
11. Комаров В. В. Нотаріат в Україні : підручник / В. В. Комаров, В. В. Баранкова. – Х. : Право, 2012. – 384 с.
12. Коментар Закону України “Про дисциплінарний статут органів внутрішніх справ” : навч. посіб. / [Джуза О. М. та ін.]; за заг. ред. Коваленка В. В. – К. : Дакор, 2011. – 125 с.
13. Коментар Закону України “Про міліцію”: наук.-практ. посіб. / [Черней В. В., Константінов С. Ф., Братель С. Г. та ін.]; під заг. ред. В. В. Коваленка. – [2-ге вид.]. – К. : ПП “Директ Лайн”, 2013. – 256 с.
14. Коротюк О. В. Науково-практичний коментар Закону України ”Про нотаріат” / О. В. Коротюк. – Вид. 2-е, переробл. та допов. – К. : ОВК, 2013. – 765 с.
15. Лапкін А. В. Правові основи прокурорської діяльності : наук.-практ. посіб. / А. В. Лапкін; за ред. П. М. Каркача. – 2-е вид., змін. і допов. – Х. : Право, 2013. – 319,[1] с.
16. Молдован А. В. Адвокатура України : навч. посіб. / А. В. Молдован, Т. М. Тилик. – К. : Алерта, 2013. – 254 с.
17. Молдован В. В. Судустрій України : навч. посіб. / В. В. Молдован, С. М. Мельник. – 4-те вид., перероб. та допов. – К. : Алерта, 2013 (2012). – 280 с.
18. Нелін О. І. Суд, правоохоронні і правозахисні органи України : [підручник для студ. вищ. навч. закл.] / О. І. Нелін. – К. : ВПЦ ”Київ. ун-т”, 2013. – 367 с.
19. Нор В. Т. Судові та правоохоронні органи України : [підручник для студ. вищ. навч. закл.] / В. Т. Нор, Н. П. Анікіна, Н. Р. Бобечко; за ред. В. Т. Нора. – К. : Ін Юре, 2010. – 237,[1] с.
20. Нотаріат України : навч. посіб. для студентів галузі знань 0304 ”Право”, напряму підгот. 6.030401 ”Правознавство” ден. та заоч. форм навчання / [уклад. Котуха О. С.]. – Львів : Вид-во Львів. комерц. акад., 2014. – 206 с.
21. Організація роботи адвокатури в Україні : навч. посіб. / [В. В. Афанасьєв та ін.]; за заг. ред. І. Є. Марочкина. – Х. : Право, 2014. – 386 с.
22. Організація роботи суду : навч. посіб. / [В. В. Афанасьєв та ін.]; за заг. ред. І. Є. Марочкина. – Х. : Право, 2012. – 255 с.
23. Організація судових та правоохоронних органів : підручник / [В. В. Афанасьєв та ін.]; за ред. І. Є. Марочкина. – Х. : Право, 2013. – 445,[1] с.
24. Організація судових та правоохоронних органів: підручник для студ. юрид. спец. вищих навч. закл. / [Марочкін І. Є. та ін.]; за ред. І. Є. Марочкина та Н. В. Сібільової. – Х. : Одісей, 2007. – 527 с.
25. Погорецький М. А. Адвокатура України : підручник / М. А. Погорецький, О. Г. Яновська. – К. : Юрінком Інтер, 2014. – 368 с.
26. Прокурорський нагляд в Україні : [підручник для студ. вищ. навч. закл.] / І. І. Когутич, В. Т. Нор, А. А. Павлишин, В. В. Луцик; за ред. В. Т. Нора. – К. : Ін Юре, 2011. – 591 с.
27. Семерак О. С. Судові, правоохоронні та правозахисні органи України : навч. посіб. / О.С. Семерак. – 2-е вид., перероб. і допов. – К. : Знання, 2008. – 390 с.
28. Синеокий О. В. Адвокатура как институт правовой помощи и защиты: новый курс адвокатского права и адвокатской криминалистики : учеб.пособие / О. В. Синеокий. – Изд. 2-е, испр. и доп. – Х. : Право, 2012. – 515,[1] с.
29. Стрельцов Є. Л. Закон України “Про адвокатуру та адвокатську діяльність”: науково-практичний коментар / [Стрельцов Є. Л., Митрофанов І. І., Притула А. М.]; за заг. ред. Є. Л. Стрельцова. – Одеса : Фенікс, 2014. – 323 с.
30. Судебные и правоохранительные органы Украины : учеб. пособие / [Бидюк Н. О. и др.]; под ред. А. С. Васильева, Е. Л. Стрельцова. – 5-е изд., стер. – Х. : Одиссей, 2012. – 319 с.
31. Судова, правоохоронна та правозахисна системи України : підручник / [С. В. Албул та ін.]; за заг. ред. С. О. Кузніченка. – Одеса : Букаєв В. В., 2012. – 401 с.
32. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. / [В. М. Бесчастний, В. В. Пашутін, Б. В. Бабін та ін.]; за ред. В. М. Бесчастного. – К. : Знання, 2007. – 286 с.
33. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. за вимогами кредит.-модул. системи орг. навч. процесу для студ. вищ. навч. закл. / А. О. Галай, С. Г. Стеценко, С. М. Тимченко, О. Ф. Штанько. – К. : Всеукр. асоц. видавців “Правова єдність” [та ін.], 2008. – 202 с.
34. Судові та правоохоронні органи України : посіб. для підготов. до іспитів / [О. Ф. Бантишев, С. А. Кузьмін, К. В. Колосова, М. Ю. Азаров]; під заг. ред. Б. В. Романюка. – К. : Паливода А. В., 2009. – 223

с.

35. Судоустрій України : підручник. / за заг. ред. М. А. Погорецького, О. Г. Яновської. – К. : КНУ, 2015. – 344 с.
36. Тюріна О. В. Сучасні системи судових і правоохоронних органів (порівняльно-правова характеристика): навч. посіб. / О. В. Тюріна. – К. : КНТ : Скіф, 2008. – 96 с.
37. Фіолевський Д. П. Адвокатура : підручник / Д. П. Фіолевський. – Вид. 3-є, випр. і допов. – К. : Всеукр. асоц. видавців "Правова єдність", 2014. – 622 с.
38. Фіолевський Д. П. Закон України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність : коментар / Д. П. Фіолевський. – К. : Правова єдність, 2013. – 364 с.
39. Шумський П. В. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. – Тернопіль, 2013. – 286 с.
40. Щур Б. В. Адвокатська діяльність та особливості її організації : навч. посіб. / Б. Щур, Л. Сопільник, М. Федоров. – Львів : Львів. ун-т бізнесу та права, 2011. – 279 с.
41. Юзікова Н. С. Судові та правоохоронні органи України: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Н. С. Юзікова. – 4-те вид., перероб. і доп. – К. : Істина, 2006. – 320 с.

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

к.ю.н., доцент, доцент кафедри публічного права

Попов К.Л.

Викладач кафедри публічного права

Іщенко В.В.